

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Viljami Alaheikka

Käsikirjoittaja osana kirjoitusryhmää

Mistä muodostuvat käsikirjoittajan toimivat työrytiinit ryhmäkirjoittamisessa?

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi

Elokuvan ja television koulutusohjelma

Opinnäytetyö

08.11.2019

Tekijä(t) Otsikko	Viljami Alaheikka Käsikirjoittaja osana kirjoitusryhmää
Sivumäärä Aika	34 sivua + 1 liitettä 08.11.2019
Tutkinto	Medianomi
Tutkinto-ohjelma	Elokuvan ja television tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Elokuva- ja tv-käsikirjoittaminen
Ohjaaja	Käsikirjoittamisen lehtori Timo Lehti
<p>Tämä opinnäytetyö on monimuotoinen. Työn teososana toimii <i>KMC</i>-sarjan käsikirjoitusversio jaksosta seitsemän. Opinnäytetyön teososa on julistettu salaiseksi. Opinnäytetyössä tutkitaan mistä koostuvat jokaisen käsikirjoittajan toimivat työrutiinit ryhmäkirjoittamisessa. Työn päätavoitteena on löytää konkreettisia keinoja, joilla jokainen ryhmäkäsikirjoittaja voi parantaa omaa työskentelyprosessiaan sekä helpottaa prosessiin liittyviä haasteita.</p> <p>Tutkimuslähteenä käytetään sekä alan lähdekirjallisuutta että ammatissa toimivista käsikirjoittajista kertovia artikkeleja, haastatteluja ja blogeja. Lisäksi lähteenä on käytetty Laura Suhosen ja Joonas Kivirannan pitämää Master Class -luentoa Helsinki Scriptin yhteydessä 5.9.2019. Lähdemateriaalia reflektoidaan vahvasti kirjoittajan omiin kokemuksiin käsikirjoittajana sekä eritoten opinnäytetyön teososana toimivaan <i>KMC</i>-sarjan työprosessiin.</p> <p>Keskeisenä havaintona tutkimuksesta voi todeta sen, että ei ole olemassa yhtä oikeaa tapaa työskennellä ryhmäkäsikirjoittamisen parissa. Jokaisen ryhmäkäsikirjoittajan on löydettävä oma tapansa työskennellä kussakin projektissa. Työssä todetaan kuitenkin, että on monia eri keinoja, joilla omaa työskentelyään voi kehittää ja helpottaa. Tutkimuksessa todetaan, että ryhmäkäsikirjoittajan on pystyttävä kehittämään toimivat rutiinit niin itsenäiseen kuin myös ryhmässä tapahtumaan työskentelyyn. Ensisijaisesti työn tuloksia voivat hyödyntää käsikirjoittajat, jotka haluavat kehittää omia työskentelytapojaan ryhmäkirjoittamisen parissa. Tutkimusta voi myös hyödyntää joiltain osin käsikirjoitusopetuksessa, sillä työ tarjoaa vähän tutkitusta aiheesta uutta tietoa. Työ antaa myös pohjaa tarkemmalle jatkotutkimukselle esim. ryhmäkäsikirjoittamisen ryhmädynamiikasta.</p>	
Avainsanat	ryhmäkäsikirjoittaminen, writers' room

Author(s) Title	Viljami Alaheikka A Screenwriter as a Part of the Writers' Room
Number of Pages Date	34 pages + 1 appendice 8 November 2019
Degree	Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme	Degree Programme of Film and Television
Specialisation option	Screenwriting
Instructor(s)	Timo Lehti, Lecturer in Screenwriting
<p>This thesis consists of two parts: a case example of a webserie screenplay (episode 7) called <i>KMC</i> and a theoretical part that deals with the work routines of a screenwriter who works in a group of writers. The case example of thesis has been declared classified. The main target of this thesis is to find concrete ways how every group screenwriter could make the work process easier.</p> <p>The research sources of the thesis include source literature, interviews and the blogs of screenwriters. Helsinki Master Class-lecture (5 September 2019) of the screenwriters Laura Suhonen and Joonas Kiviranta has been used as a research source in addition. The source material is strongly reflected the <i>KMC</i>-series and the writer's own experiences as a screenwriter.</p> <p>A key observation of the study is that there is no one right way to work with group-writing. In the thesis methods of making the working process easier are noted. The one key is that every screenwriter, who works with group-writing, have to find their own way how to work alone and with the group.</p> <p>Primarily, the results of the work can be used by screenwriters who want to develop their own ways of working with group-writing. Research can also be used to some extent in script-writing teaching, as the work provides little new knowledge on the topic. The thesis also provides a basis for further research on, for example, dynamics of group-writing.</p>	
Keywords	group-writing, writers' room

Sisälllys

1	Johdanto	1
2	Teososa: KMC-sarja	2
3	Käsi­kirjoittajan työpro­sessi ryhmäkirjoittamisessa	3
3.1	Havainto-/ideointivaihe	3
3.2	Konseptivaihe	4
3.3	Treatment-/kohtausluettelovaihe	5
3.4	Käsi­kirjoitusvaihe	6
4	Ryhmäkäsi­kirjoittajan työrutiinit	6
4.1	Ryhmäkirjoittamisen työskentelymuodot	7
4.2	Writers' room -työskentely	9
4.3	Virtual writers' room -työskentely	11
4.4	Työskentelyn aikataulut­us ryhmässä	12
4.5	Työskentelyn aikataulut­us yksin	15
4.6	Yhteenveto työskentelyn aikataulut­tamisesta yksin ja ryhmässä	17
4.7	Työskentelyolosuhteet ryhmätyöskentelyn näkökulmasta	18
5	Haasteet ryhmäkäsi­kirjoittamisen työskentelypro­sessissa	19
5.1	Työskentelyn aloittamisen vaikeus	20
5.2	Writer's block	23
5.3	Haasteet ryhmädynamiikassa	27
5.4	Päätöksenteko ja kommunikointi	30
6	Johtopäätelmät: 10 neuvoa ryhmäkäsi­kirjoittajalle	31
	Lähteet	34
	Liitteet	
	Liite 1. KMC-sarjan jakso 7:n käsi­kirjoitusversio sekä sarjan esittelypaperi (liitteet julis­tettu salaisiksi)	

1 Johdanto

Esimerkiksi ammattuurheilussa koko elämä on viritetty unta, ravintoa, matkustamista jne. myöten tukemaan ammatin harjoittamista. Jos haluaa harjoittaa käsikirjoittamista parhaalla mahdollisella tasolla, miksei myös käsikirjoittajan ammatissa voisi panostaa enemmän ulkoisiin asioihin, jotka vaikuttavat itse työn harjoittamiseen? Taitavia käsikirjoittajia riittää maailmassa. Osa heistä menestyy ja osa taas ei. Miksi? Syytä on varmasti useita, ja näillä on kerrannaisvaikutuksia toisiinsa. Väitän kuitenkin, että yksi syy löytyy osan kirjoittajien kohdalta omista työskentelytavoista. Suomen elokuva- ja tv-alalla, jossa useimmat käsikirjoittajat joutuvat kokemuksiensa mukaan työstämään monesti useita eri projekteja yhtä aikaa, nämä haasteet korostuvat.

Havaintojeni mukaan ryhmäkirjoittamisen työskentelytavoista keskustellaan vielä vähän niin alan ammattiseminaareissa kuin koulujen käsikirjoitusopetuksessa. Kuten tästä opinnäytetyöstä käy ilmi, monella alalla toimivalla kirjoittajalla on vähintäänkin ajoittaisia haasteita työrutiinien ja -tapojen kanssa. Koska minulla on ikääni nähden paljon ryhmäkirjoittamiskokemusta, tuntui mielenkiintoiselta lähteä tutkimaan nimenomaan ryhmäkirjoittamisen työskentelytapoja, joista ei ole tehty vielä yhtäkään opinnäytetyötä Suomessa. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on pureutua juurikin ryhmäkirjoittamisen työprosessin haasteisiin ja löytää vastauksia kysymykseen siitä, mistä koostuvat kunkin kirjoittajan toimivat työtavat. Ryhmäkäsikirjoittamisen työskentelytavoista on vaikea löytää lähdemateriaalia, joten siksi olen työssäni hyödyntänyt harkinnan mukaan myös yleisesi käsikirjoittajan työprosessia käsittelevää tietoa.

Otin osaa vuonna 2017-2018 järjestettyyn Virtual Writers' Room -pilottikokeiluun, jossa tavoitteena oli luoda ryhmässä nuorten nettisarja. Ryhmäämme kuului minun lisäksi toinen käsikirjoitusopiskelija Metropolian ja kaksi käsikirjoitusoppilasta TAMK:sta. Projektiin osallistui Metropolian, TAMK:n ja Sunklon lisäksi myös Yle Draama. Tavoitteena oli simuloida Yle Draaman kolmivaiheista tilausprosessia. Tässä projektissa sai alkuunsa *KMC*-nettisarja, jonka yksittäinen käsikirjoitus toimii tämän opinnäytetyön teososana. Läpi tämän opinnäytetyön reflektoin käsiteltäviä asioita vahvasti *KMC*-projektiin. Pohdin ja vertailen opinnäytetyössä käsiteltäviä myös muihin töihini sekä kokemuksiini käsikirjoittajana esim. *Salatut elämät* -päivittäissarjan storylinerina.

Työstäni käy ilmi, että ryhmäkäsikirjoittamisessa on erilaisia ryhmämuotoja, joissa työskennellä (alaluku 4.1). Itse olen työskennellyt tähän mennessä työparin kanssa, pienryhmässä sekä pääkirjoittajan alaisuudessa. Kokemukseni mukaan nämä ovat yleisimmät ryhmäkirjoittamisessa esiintyvät mallit, mutta eivät kuitenkaan ainoat mahdolliset. Tutkimuksessani huomasin, että myös eri ryhmäkirjoittamisen malleihin liittyy ominaisia haasteita. Työpari- tai pienryhmätyöskentelyssä ryhmän jäsenten välinen tasa-arvoisuus on myös haaste, sillä se tekee päätöksenteosta hankalampaa verrattaessa pääkirjoittajamalliin. Pääkirjoittajamallissa päätöksenteko on taas helpompaa, mutta myös epädemokraattisempaa, mikä voi heijastua esimerkiksi työilmapiiriin.

Ryhmäkäsikirjoittajien työrutiinit ja haasteet ovat kuitenkin pääosin samantyyppisiä riippumatta projektista ja kokoonpanosta, jossa he työskentelevät. Yksi olennainen osa rutiineja on työskentelyn aikatauluttaminen (alaluvut 4.4, 4.5 ja 4.6). Osa kirjoittajista saattaa työskennellä tietyssä jaksotetussa rytmissä, kun jotkut taas työskentelevät aikatauluiltaan joustavammin. Kirjoittamiseen liittyvät erityiset haasteet kuten kirjoittamisen viivytely (5.1) ja writer's block (5.2) esiintyvät yksilöllisen työskentelyn lisäksi myös ryhmässä työskennellessä. Ryhmäkäsikirjoittaminen näyttää positiiviset puolensa nimenomaan näiden haasteiden kohdalla, sillä ryhmässä työskennellessä ne esiintyvät harvemmin. Ryhmäkäsikirjoittamiseen liittyy kuitenkin myös sille ominaisia haasteita, joita ei taas esiinny yksin kirjoittaessa. Ryhmädynamiikka on näistä suurin haaste, jota tutkin alaluvussa 5.3

Tutkimuksessani ei ole tarkoitus etsiä ryhmäkäsikirjoittajan ”täydellistä ruokavaliota” yms. tai muuta elämänhallintaan liittyvää taikareseptiä, vaan keskittyä ulkoisiin haasteisiin, jotka liittyvät hyvinkin suorasti ammatin harjoittamiseen. Miten aikatauluttaa työskentelyään yksin ja ryhmässä, miten välttää työskentelyn aloittamisen viivytely ja Writer's Block, miten muodostaa toimiva ryhmädynamiikka, ja kuinka kaiken tämän pyörremyrskyn keskellä kirjoittaa samaan aikaan laadukkain tuloksin? Tähän loputtomien kysymysten tulvaan olen lähtenyt etsimään vastauksia. Tervetuloa matkaan!

2 Teososa: KMC-sarja

Monimuotoisen opinnäytetyöni varsinaisena teososana toimii *KMC*-sarjan käsikirjoitusversio jaksosta seitsemän. Kokonaisuutta avatakseni käsikirjoituksen liitteenä on myös esittelypaperi sarjasta. Käsikirjoitus on julistettu salaiseksi, sillä se odottaa vielä mahdollista jatkokehittelyä. *KMC*-sarja on luotu yhdessä kirjoitusryhmässä, johon kuuluu minun

lisäksi Samuel Kirkhope, Minttu Koskela ja Henna Yli-Hukka. KMC-sarja on 10-osainen nuorille suunnattu sarja, joka on suunniteltu eritoten nettiin suoratoistoalustalle. Sarja kertoo perheensä kanssa Jyväskylään muuttavasta 15-vuotiaasta Tommista, joka liittyy paikalliseen KMC-mopojengiin. Päätin ottaa KMC:n käsikirjoitusversion opinnäytetyöni teososaksi, sillä se on oiva malliesimerkki ryhmäkäsikirjoittamisen tuotteesta. Olen kyseisen KMC-projektin myötä käynyt läpi koko ryhmäkäsikirjoittamisen prosessin, jota käsittelem tässä opinnäytetyössä. Tulenkin läpi koko opinnäytetyön refleктоimaan KMC-kokemuksiani käsittelemiini aiheisiin.

3 Käsikirjoittajan työprosessi ryhmäkäsikirjoittamisessa

Käsikirjoittaminen ei ole mystiikkaa. Mielikuva yömyöhällä hiuksiaan kynttilänvalossa raastavasta nerosta, joka tuskailee viipyvän inspiraation riivaamana, on väärä. Kohtuulliseksi käsikirjoittajaksi oppii kuka tahansa, jolla on hieman mielikuvitusta ja ripaus loogista jäsentelykykyä ja tietysti sitkeyttä. Käsikirjoituksesta tehdään lähes aina useita versioita. Sitä joudutaan muuttamaan, jyyttämään ja veivaamaan moneen kertaan. (Aaltonen n.d.)

Tässä luvussa puran lyhyesti auki käsikirjoittajan tyypillisen työprosessin. Käyn läpi kohta kohdalta isoimmat työvaiheet sekä niiden mahdolliset erot eri projekteissa. Tämä kyseinen luku on pohjustusta opinnäytetyön varsinaisia pääkysymyksiä varten. KMC-projektissamme työprosessi on koostunut neljästä eri vaiheesta: havainto/ideointivaihe, konseptivaihe, treatment/kohtausluettelovaihe sekä käsikirjoitusvaihe. Tämä on kokemukseni mukaan yleisin tapa jaotella ryhmäkäsikirjoittamisen eri prosessin vaiheet, ja se mukailee myös Metropolian käsikirjoitusopetuksessa oppimaani jakoa eri työprosessin vaihteista. Käyn lyhyesti läpi tämän mallin perusteella ryhmäkäsikirjoittajan työprosessin.

3.1 Havainto-/ideointivaihe

Ensin on idea, lähtökohta tai visio. Se kirjoitetaan käsikirjoitukseksi. Tätä vaihetta voisi kuvata synteettiseksi; tehdään kokonaisuus pienistä elävän elämän palasista ja yksityiskohdista. (Aaltonen n.d.)

Esimerkiksi lähtiessämme työstämään nuorten KMC-nettisarjaa Virtual Writers' Room -pilottikokeilussa meillä ei ollut ryhmämme kesken vielä mitään kasassa. Meillä ei ollut yhtään ideaa tai ylipäätään kollektiivista käsitystä siitä, mitä haluaisimme tehdä. Saimme Yle Draaman päälliköltä Jarmo Lampelalta kaksi eri teemaotsikkoa, joiden alla meidän tulisi alkaa tekemään havaintoja. Teimme aluksi havaintoja yksilöinä, jonka jälkeen ko-

koonnuimme ryhmässä yhteen ja aloimme jakaa havaintoja toisillemme. Näin yhden ryhmän jäsenemme omakohtaisen havainnon ja kokemusten perusteella alkoi syntyä nykyisin nimeä *KMC* kantava nuorten nettisarjamme. Tarina sai sysäyksen maailmasta, jossa ryhmäläisemme oli itse elänyt nuorempana.

Havainnon ei tarvitse kuitenkaan aina löytyä kirjoittajan omasta elämästä, vaan kirjoittaja voi tehdä sen myös esim. uutisjutun kautta. *Koukussa*-draamasarjan pääkirjoittaja Laura Suhosen (luento 5.9.2019) mukaan hän sai idean sarjaa varten, kun luki uutisen poliisin tietolähteiden muuttumisesta. Tämä käynnisti Suhosessa ajatteluprosessin, jonka myötä itse sarjan tarina sai alkusysäyksen. (Suhonen, luento 5.9.2019.)

Joissakin projekteissa tämä havainnointivaihe on taas hieman erilainen, mikäli käsikirjoittaja ei ole ollut prosessissa mukana sarjaa luotaessa. Kyseessä voi olla silloin esimerkiksi jonkun jo aiemmin esitetyn draamasarjan uusi tuotantokausi tai esimerkiksi päivittäissarja. Näissä tapauksissa sarjan käynnistänyt syvempi päähavainto on jo tehty, jolloin kyse on enemmänkin tämän havainnon jalostamisesta sekä uusista pienemistä havainnoista. Esimerkiksi päivittäissarja *Salatuissa elämissä*, jossa työskentelen storylinerina, on tehty jo sarjaa luotaessa havainto ihmisistä, jotka salailevat toisiltaan asioita elämästään. Tämä on ollut mielestäni sarjan kantava teema jo alusta alkaen. Perustavanlaatuisen havainto salailusta ei ole muuttunut mitenkään radikaalisesti, vaan edelleenkin jo yli 20 -vuotta sarjan alkamisen jälkeenkin hahmot salailevat asioita toisiltaan kyseisessä sarjassa. Näin voimme todeta, että kyseessä on juurikin enemmänkin vanhan päähavainnon jatkojalostaminen kuin kokonaan uuden keksiminen.

Tapoja havainnoida ja löytää ideoita on siis monia, eikä yhtä ainoaa tapaa olekaan mielestäni olemassa. Asia on monitahoinen, ja näin ollen se olisi tätä työtä laajemmin pohdinnan aihe.

3.2 Konseptivaihe

Tässä vaiheessa idea alkaa saada lihaa luiden väliin. Kokemukseni mukaan kyseiseen vaiheeseen kuuluu yleensä esimerkiksi taustatutkimus, hahmojen rakentaminen, teemojen ja aiheiden löytäminen, synopsis ja loglinen kirjoittaminen, tapahtumamallin/maailman luominen ja kaikkea, mikä edesauttaa kokonaisen tarinan luomista. Nämä kaikki yhdessä muodostavat konseptin. Yleensä puhutaankin nk. konseptipake-

tista, joita on tapana lähettää esimerkiksi tuotanto- ja levitysyhtiöille, jotka päättävät projektin eteenpäinviemisestä. Käsikirjoittajaryhmä työskentelee tässä vaiheessa kokemukseni mukaan vielä pääosin ryhmässä. Tässä vaiheessa kirjoittajilla onkin havaintojeni mukaan kaikista vähiten itsenäistä työtä. Esimerkiksi KMC-projektissa teimme lähes koko konseptin reaaliaikaisesti yhdessä ja yksilöllinen työ oli vain pieni osa prosessia. Salatuissa elämissä konsepti on taas jo kertaalleen luotu, jonka päälle koko sarja perustuu. Salattujen elämien kohdalla voisikin mielestäni puhua enemmänkin konseptin jalostamisesta, kun sarjaan tuodaan esimerkiksi uusia hahmoja.

3.3 Treatment-/kohtausluettelovaihe

A treatment is a script that has been broken down into scenes. Each scene begins with a description of where and when the scene takes the place – inside or outside, day or night – followed by a short presentation of the character and the action within that scene without dialogue. (Hammerich 2015, 78.)

Treatment on proosamuotoinen kuvaus elokuvan tarinasta, ja se kattaa koko elokuvan keston. Treatmentin ei tarvitse olla hyvää kaunokirjallisuutta, vaan siitä pitää pystyä selkeästi ja miellyttävästi näkemään elokuvan kokonaisuuden suuret linjat ja teemat, muoto ja sisältö. (Nikkinen & Rosenvall 2015, 240.)

Kohtausluettelo (step outline) taas on hahmotelma koko elokuvasta kohtauksina. (Nikkinen & Rosenvall 2015, 240.)

Ylläolevista Hammerichin (2015) sekä Nikkisen & Rosenvallin (2015) määritelmistä voi päätellä, että treatmentin ja kohtausluettelon määritelmä on monesti hieman ristiriitainen. Asia olisi mielestäni tarkemman tutkimuksen aihe, joten käytän tästä vaiheesta nimitystä treatment-/kohtausluettelovaihe. Kokemukseni mukaan harvassa projektissa tehdään molempia vaiheita, joten treatment-/kohtausluettelovaihe on siltäkin kantilta mielestäni luontevaa niputtaa samaksi vaiheeksi. Yleensä tässä vaiheessa työvastuu alkaa jo jakaantua yksilöllisesti kirjoittajille ja yhdessä tekemisen määrä pienenee. Esimerkiksi *Koukussa*-draamasarjan pääkirjoittaja Laura Suhosen (luento 5.9.2019) mukaan hän ja jokainen jakokirjoittaja kirjoittivat itsenäisesti kohtausluettelot jaksoistaan, jotka oli jaettu ryhmän kesken. Näin toimimme myös KMC-sarjamme ensimmäisessä kohtausluettelovaiheessa. Tätä ennen olimme yhdessä kirjoittaneet pitkät synopsikset jaksoista. *Koukussa*-sarjassa jo synopsikset kirjoitettiin yksilöllisesti Suhosen (luento 5.9.2019) mukaan. Viimeistään treatment/kohtausluettelovaiheessa itsenäistä kirjoitusvastuuta aletaan siis jakaa ryhmän kirjoittajille. Salatuissa elämissä taas koko käsikirjoitusprosessi

on jaettu eri kirjoittajille. Esimerkiksi Salattujen Elämien storyteamissa kirjoitetaan pelkästään tekstiä, joka vastaa kohtausluetteloita. Palaan tähän tarkemmin seuraavassa alaluvussa.

3.4 Käsikirjoitusvaihe

Treatment-/kohtausluettelovaihetta seuraa käsikirjoitusvaihe. Käsikirjoitusversioita kirjoitetaan yleensä useita. Esimerkiksi tanskalaisen *Borgen*-draamasarjan teossa kirjoitettiin Hammerichin mukaan 5-7 käsikirjoitusversiota per jakso. Versioita saatetaan kuitenkin kirjoittaa useampiakin riippuen projektista. KMC-projektissa olemme kirjoittaneet jo suunnilleen saman määrän käsikirjoitusversioita, eivätkä viimeiset versiot ole vielä toistaiseksi lopullisia, sillä projekti on edelleen käynnissä. Kuten treatment-/kohtausluettelovaiheessa niin myös käsikirjoitusvaiheessa jaksot jaetaan kirjoittajien kesken itsenäisesti kirjoitettavaksi. Koukussa-sarjan kirjoitusprosessissa kirjoittajat kirjoittivat kukin samoja jaksoja aina koko prosessin ajan Suhosen (luento 5.9.2019) mukaan. Esimerkiksi myös *Sex and the City* -sarjassa jokainen kirjoittaja työsti Jenny Bicksin mukaan samoja jaksoja outline-vaiheesta alkaen (Kallas 2014, 64.) Tämä on lukemani mukaan yleisin tapa, miten kirjoitusvastuu jakautuu ryhmäkirjoittamisessa. Kirjoittajien ei kuitenkaan aina välttämättä tarvitse kirjoittaa koko prosessin ajan samoja jaksoja, sillä esim. KMC-projektissa olemme kirjoittaneet jaksoja ristiin. Kirjoitin esimerkiksi muutaman käsikirjoitusversion jaksoista, jonka kohtausluettelo-versiot olivat ryhmämme toisten jäsenien kirjoittamia.

Salatuissa elämissä taas koko kirjoitusprosessi on porrastettu eri kirjoittajille. En siis storylinerina osallistu yleensä enää mitenkään varsinaiseen käsikirjoitusvaiheeseen, sillä outline- eli kohtausluettelot etenevät pääkirjoittajan editoinnin kautta dialogikirjoittajille, jotka kirjoittavat varsinaiset käsikirjoitusversiot. Tämän jälkeen käsikirjoitukset käyvät läpi vielä kommentointi- ja editointivaiheen, jolloin kirjoitusvastuu siirtyy script editoreille ja viimeisimpänä senior script editorille, joka kirjoittaa viimeisen käsikirjoitusversion.

4 Ryhmäkäsikirjoittajan työruutiinit

Jokainen, joka kirjoittaa, on kirjoittaja, mutta jokainen, joka kirjoittaa, ei ole ammattikirjoittaja. Ammatillaisen ja amatöörin ero on siinä, että amatööri kirjoittelee vain silloin tällöin inspiraation iskiessä, kun taas ammatillainen ilmestyy säännöllisesti töihin ja etenee tavoitteellisesti kohti valmista tekstiä. (Vacklin 2015, 285.)

Jokaiseen ryhmäkäsikirjoitusprosessiin kuuluu sekä yksin että ryhmässä tapahtuvaa työskentelyä. Käsikirjoittajat kokoontuvat writers´ roomiin ideoimaan ja keskustelemaan sisällöstä, mutta varsinainen käsikirjoitustyö tehdään kokemukseni mukaan yksin. Onkin siis mielenkiintoista pohtia ryhmäkäsikirjoittamisen työrutiineja, joihin liittyy sekä yksilöllinen että kollektiivinen puoli. Millä malleilla ryhmäkäsikirjoittamista voidaan harjoittaa? Mistä palasista muodostuu toimiva writers´ room -työskentely? Milloin työskennellään yhdessä ryhmänä ja milloin jokainen työskentelee itsenäisesti. Kuinka paljon aikaa käytetään tiettyinkin työvaiheeseen ja täytyykö kaikkien ryhmän jäsenten työskennellä täysin samojen aikataulujen mukaan? Käsittelen erityisesti näitä kysymyksiä tässä luvussa.

4.1 Ryhmäkäsikirjoittamisen työskentelymuodot

Ryhmäkäsikirjoittaminen on nimensä mukaisesti ryhmässä kirjoittamista ja -työskentelyä. Ryhmän koko vaihtelee Suomessa kokemukseni mukaan tyypillisesti 2-6 kirjoittajan välillä. Ryhmäkäsikirjoittamisessa on olemassa erilaisia ryhmämuotoja, joissa kirjoittajat työskentelevät. Ryhmäkäsikirjoittamisen eri työskentelymuodoista ei löydy vielä vakiintuneita tieteellisiä jakoja, joten jaan ne tässä oman kokemukseni perusteella suppeasti kolmeen eri ryhmämuotoon. Olen työskennellyt pääkirjoittajan alaisuudessa Salatut elämät -sarjassa, pienryhmässä KMC-sarjassa sekä työparin kanssa SKS-lyhytelokuvassa. Tulen käsittelemään näitä eri ryhmäkäsikirjoittamisen eri muotoja tässä alaluvussa.

Näistä kolmesta eri muodosta työpari- ja pienryhmätyöskentely ovat kokemukseni mukaan hyvin lähellä toisiaan. Kokemissani työpari- ja pienryhmissä jäsenet ovat yleensä tasa-arvoisessa asemassa, minkä pitäisi olla näissä ryhmämuodoissa mielestäni itsenäisyyttä. Ryhmässä ei yleensä ole selkeää pääkäsikirjoittajaa eli johtajaa, vaan päätökset tehdään kollektiivisesti ryhmän kesken. Kokemukseni mukaan ryhmän koko tässä mallissa on 2-4 henkilöä. Tätä suurempi henkilömäärä voi mielestäni tehdä päätöksenteosta liian työlästä ja kompleksista. Olemme toimineet suurimman osan ajasta KMC-projektista työskentelymallilla, joka vastaa eniten näkemystäni pienryhmämallista. Myöhemmin kesken käsikirjoitusvaiheessa siirryimme askeleen kohti pääkirjoittajavetoista työskentelyä, kun Samuel Kirkhope otti lopullisen vastuun käsikirjoitusversioiden editoinnista. Mielestäni pienryhmätyöskentelyn henki jäi tässäkin vaiheessa silti vielä elämään projektissamme.

Kirjoituskumppani on kuin taistelupari keskellä kamppailua: hän huolehtii, että molemmat selviävät. Kumppanuus tarkoittaa sitä, että kirjoittamisen yksinäisyys väis-

tyy ja on joku, jonka kanssa jakaa työhön liittyvät epäonnistumiset, surut, vaikeudet, ja myös joku, jonka kanssa juhliä onnistumisia. Kumppanuus tarkoittaa tietysti myös palkkioiden jakamista, mutta toisinaan se on pieni hinta kumppanuuden hyötyjä ajatellen. Kirjoituskumppanien kohtalo on sidottu toisiinsa. (Vacklin 2015, 289.)

Tässä lainaamassani Vacklinin (2015) tekstissä tiivistyy mielestäni oleellisesti se, mistä kokemassani työpari- ja pienryhmätyöskentelyssä on pohjimmiltaan kyse: jakamisesta niin konkreettisesti itse työskentelyssä kuin myös henkisellä puolella. Käytännössä tämä tarkoittaa kirjoitusvastuun jakamista, mutta sitä kautta myös paljon itsenäistä työskentelyä. KMC-projektissa, jossa olemme työskennelleet pienryhmämuodossa, olemme joka työvaiheessa kirjoittaneet kaikki myös itsenäisesti. Esimerkiksi hahmoja luodessamme jokainen kirjoitti muutaman hahmon itsenäisesti ja käsikirjoituksia kirjoittaessamme olemme jakaneet jaksot kirjoitettavaksi eri kirjoittajien kesken. Itsenäistä työskentelyä seuraa aina ryhmätyöskentelyvaihe, jolloin käymme ryhmässä läpi kaiken sen, mitä jokainen on kirjoittanut itsenäisesti. Tätä seuraa yleensä aina uusi itsenäinen työskentelyvaihe. Tästä muodostuu kokemukseni mukaan työskentelyn ydin työpari- ja pienryhmätyöskentelyssä.

On olemassa myös ryhmäkirjoittamisen muoto, jossa kirjoitusryhmän vetovastuu on pääkäsikirjoittajalla. Pääkirjoittajavetoisestakin ryhmätyöskentelystä löytyy erilaisia variaatioita. Salatuissa Elämissä on pääkirjoittaja, joka vastaa kirjoitusprosessista, johon on osallisena yhteensä noin toistakymmentä kirjoittajaa. Monesti päivittäissarjoja lukuun ottamatta pääkirjoittajan vetämät kirjoitusryhmät ovat kuitenkin tiiviimpiä. Hyvänä esimerkkinä toimii mielestäni Koukussa-sarja, joka vastaa kuulemani mukaan tekotavaltaan enemmän KMC-sarjaa kuin Salatut elämät. Koukussa-sarjan pääkäsikirjoittaja Laura Suhosen (luento 5.9.2019) mukaan hän toimi itse sarjan pääkirjoittajana, jonka lisäksi toimi kaksi jaksokirjoittajaa, Joonas Kivirinta & Jenny Dahlström.

Suhosen ja Kivirinnan (luento 5.9.2019) mukaan he suunnittelivat jaksosten rakenteet yhdessä writers' roomissa post it -lapuille. Tämän jälkeen jaksot jaettiin jokaiselle kirjoittajalle, joka kirjoitti jaksoistaan synopsikset. Sen jälkeen tuli kommentointikierron, jonka jälkeen kirjoitettiin kohtausluettelot. Lopulta, kun kohtausluetteloista oli kirjoitettu kaksi versiota, jokainen kirjoittaja pääsi kirjoittamaan omia jaksojaan auki käsikirjoitusversioiksi. (Suhonen ja Kivirinta luento 5.9.2019.)

Hammerichin (2015, 75.) mukaan Borgen-sarjassa jaksokäsikirjoittajina toimineet Jeppe Gjervig Gram ja Tobias Lindholm vastasivat omien jaksojensa muistiinpanoista writers' roomissa siitä alkaen, kun he loivat tarinalinjoja yhdessä pääkirjoittaja Adam Pricen

kanssa. Hammerichin (2015, 78.) kertoo, että jaksokirjoittajat kirjoittivat omista jaksoistaan treatmentit, jotka pääkirjoittaja luki. Hammerichin tekstistä käy ilmi (2015, 78-83.), että kommenttikierroksen jälkeen jaksokirjoittajat pääsivät tämän jälkeen kirjoittamaan käsikirjoitusversiota jaksoistaan.

Koukussa- ja Borgen-sarjan kirjoittamisesta voi siis mielestäni päätellä, ettei pääkirjoittajan johdolla kirjoitettu sarja eroa välttämättä työskentelyprosessin pääkäytännöiltään kovin paljoa työpari – ja pienryhmätyöskentelyssä kirjoitetusta sarjasta, josta KMC on yksi esimerkki. Eroja on kuitenkin olemassa. Yksi ero tulee mielestäni siinä, että pääkirjoittajavetoisessa ryhmässä on selkeä johtaja, jolloin kaikkea kirjoitettua viedään sisällöllisesti hänen tahtomaan suuntansa. Suurin, itse työskentelyprosessia koskeva ero, on mielestäni se, että pääkirjoittaja yleensä itse editoi jaksokirjoittajien viimeiset käsikirjoitusversiot. Suhosen (luento 5.9.2019) mukaan juuri näin toimittiin Koukussa-sarjan teossa. Hammerichin (2015, 82.) mukaan myös Borgen-sarjan pääkirjoittaja Price editoi uudet käsikirjoitusversiot jaksokirjoittajien kirjoittamista versioista. Pienryhmätyöskentelynä toteutetun KMC-sarjan teossa editointi tapahtui useimmiten taas kollektiivisesti tai se jaettiin niin, että jokainen editoi yksilöllisesti jotakin. KMC-projektissa editoimme monesti tekstejä yhdessä koko ryhmän kesken. Pienryhmämallissa lopullinen työn tulos on siis kokemukseni mukaan kollektiivinen.

Kuten voimme huomata esim. Borgenin, Salattujen elämien ja Koukussa-sarjan perusteella, niin pääkirjoittajavetoisesta kirjoittamisestakin löytyy erilaisia variaatioita. Mielestäni pääkirjoittajavetoisesta työskentelystä ei olekaan siis olemassa yhtä ja oikeaa mallia, vaan se elää projektikohtaisesti kuten muutkin ryhmäkirjoittamisen työskentelymuodot.

4.2 Writers' room -työskentely

Kansainväliset – ja yhä useammat kotimaisetkin – sarjat kirjoitetaan ryhmissä ja nimenomaan writers' roomeissa, joissa kirjoittajat ideoivat ja suunnittelevat sarjan käsikirjoitukset yhdessä. (Lehti & Nuutinen 2018, 54.)

Writers' room -työskentely tarkoittaa yksinkertaisimmillaan sitä, että ryhmä kirjoittajia koontuu samaan huoneeseen työskentelemään yhdessä saman projektin parissa. Writers' room -työskentely on kokemukseni mukaan yleistä kaikissa ryhmäkirjoittamisen työskentelymalleissa, eikä sitä ole sidottu vain yhteen tiettyyn malliin.

A bunch of people sit in a room at a long conference table (or sometimes on couches or other comfy chairs). The showrunner typically sits at the head of the table – see below for more on this – and announces the day’s writing agenda. Everyone then takes turns pitching ideas for the story or character at hand as a writers’ assistant types up everything that’s said. There will usually be large dry-erase boards on the walls (or some other method for putting ideas up where everyone can see them), and when it comes time to “break” a story, someone will stand at the boards and write out the beats so the whole room can follow along and stay on the same page. (Haywood 2014.)

Yllä oleva Haywoodin (2014) kuvaus vastaa aika lailla myös omaa kokemustani writers’ Room-työskentelystä. Whiteboardit (suom. valkotaulut) tai post it-laput ovat kokemukseni mukaan writers’ roomin ehdoton kulmakivi. En ole vielä törmännyt yhteenkään writers’ roomiin, jossa ei kirjattaisi asioita kaikkien nähtäville johonkin: esim. whiteboard- taululle, liitutaululle tai post it-lapuille. Tämä on mielestäni tärkeämpi asia writers’ room-työskentelyssä, kun moni ulkopuolinen ehkä arvaakaan. Huoneessa on kokemukseni mukaan aina paljon keskustelua luonnostaan, sillä kyse on vuorovaikutustyöstä, jossa kommunikointi hoidetaan puhumalla. Ideoita lentee sinne tänne ihmisten suusta, monesti hyvin nopeaankin tahtiin. Siksi on tärkeää, että ideat kerätään yhteisesti nähtäville. Väittäisin omasta kokemuksestani KMC-projektissa, että mikäli ideoita ei kerätä kaikkien nähtäville, niin kirjoittajien omat muistiinpanot eivät ole yhtenäiset. Näin ollen saatetaan ajautua eri sivulle siitä, mitä ollaan tekemässä. Kun ideat ja tarinanpalaset kirjataan ylös kaikkien nähtäville, jokainen kirjoittaja pysyy kartalla siitä, mitä ollaan tekemässä.

Ideoiden kirjaamisesta taululle muodostuu myös kokemukseni mukaan hyvä suodatusmekanismi, sillä jokainen käy asian yleensä mielessään vielä uudelleen läpi, kun se kirjoitetaan taululle. Tämä asia pätee mielestäni projektiin kuin projektin riippumatta siitä ollaanko tekemässä esim. lyhyttä nettisarjaa tai vaikka pitkää draamasarjaa. Esimerkiksi käsikirjoittaja Joonas Kivirannan (luento 5.9.2019) mukaan Koukussa-draamasarjan teossa ”oli todella paljon hyötyä siitä, että ideat piti puhua läpi ryhmässä”.

Kaikkia ideoita ei tule kirjoittaa toki suoraan whiteboardeille, vaan yleensä sinne kirjoitetaan ne, mitä ollaan edistämässä. Yleensä jotain ideaa pallorellaan ensiksi ryhmän kesken suullisesti ja sitten, kun pääkirjoittaja tai ryhmä päättää idean olevan edistämiskelpoinen se kirjataan vasta taululle. Tämä onkin mielestäni yksi writers’ room -työskentelyn haasteista, että mitä on olennaista kirjata taululle. Sinne ei kannata kirjata liikaa, mutta ei myöskään liian vähän. KMC-projektissa kirjasimme käytännössä lähinnä vain ideat ja tarinanpalaset, jota olimme jo kehittämässä eteenpäin. Monesti kuitenkin suunnitelmat muuttuivat ja päätimme muuttaa esimerkiksi jakson tarinaa. Silloin meillä ei yleensä ollut missään ylhäällä aikaisemmin heitettyjä ideoita, jotka olivat nyt jo saattaneet unohtua.

Näin ollen joskus palattiinkin lähes lähtöpisteeseen. Vastapainoksi whiteboardien sisältö pysyi aina selkeänä kokonaisuutena, eivätkä ne olleet täynnä sillisalaattia, mitä olisi myöhemmin pitänyt rankalla kädellä karsia. Kokemukseni mukaan writers' room -työskentelyssä kannattaakin yrittää pitää whiteboardit mahdollisimman selkeinä, mutta sen lisäksi jokaisen kannattaisi tehdä myös omia muistiinpanoja. Varsinkin, jos aiemmin keskustellut ideat unohtuvat helposti. Itselläni on hyvä muisti, joten olen huomannut, että pärjään vähemmälläkin muistiinpanoilla. Koen lisämuistiinpanojen kirjaamisen silti myös itselleni hyödyllisenä apuvälineenä ja suosittelen sitä kaikille ryhmäkäsikirjoittajille. Mielestäni näin koko prosessi pysyy selkeänä. Kaikki ideat pysyvät tallessa, mutta whiteboardeilla on kullakin hetkellä vain ne asiat, jotka vaikuttavat sillä hetkellä toteuttamiskelpoisilta.

4.3 Virtual writers' room -työskentely

Työelämässä ja opinnoissa tulee kuitenkin vastaan tilanteita, että yhteisen palaverin järjestäminen on vaikeaa tai jopa mahdotonta. Ammattimaisen käsikirjoitusryhmän kokoaminen writers' roomiin edes viikoksi vaatii aikataulutusta ja rahaa. Freelance-käsikirjoittajien ei ole helppoa löytää ilmaista, ryhmäkirjoittamiseen soveltuvaa tilaa – ellei kokoonnuta jonkun kotiin tai rauhalliseen kahvilaan. Virtuaalisen palaverin pitäminen on joskus helpompaa, sillä jokainen voi osallistua siihen omalla koneellaan melkein mistä tahansa. (Lehti & Nuutinen 2018, 54-55.)

Yksi uusi Writers' Room-työskentelyn muodoista on virtual writers' room, joka on Timo Lehden, Teppo Nuutisen ja Miira Karhulan kehittämä metodi. Tässä mallissa kirjoittajien huone ei ole konkreettinen fyysinen huone, vaan se luodaan verkkoon esim. Skypen, Zoomin tai muun videokommunikointipalvelun avulla. Käytännössä työskentely on muutoin peruseriaatteiltaan samanlaista kuin tavallisessakin writers' roomissa, mutta kirjoittajat eivät ole fyysisesti läsnä samassa huoneessa. KMC-projektissa käytimme vielä enemmän tätä kyseistä virtual writers' room -työskentelytapaa kuin perinteistä writers' room -työskentelyä.

Kokemukseni mukaan virtual writers' room luo täysin uudenlaisia mahdollisuuksia työskennellä ryhmän kesken, mutta se tuo mukanaan paljon myös erinäisiä haasteita. Miira Karhula korostaa Lehden & Nuutisen artikkelissa (2018), että ryhmän on syytä tutustua tosiinsa hyvin ennen kuin aloitetaan kokoontuminen virtuaalisessa tilassa, ja toteaa, että Zoomissa tavattaessa ryhmän luottamus joutuu erilaiseen testiin kuin fyysisesti kohdatessa. (Lehti & Nuutinen 2018, 55.) Karhulan huomiot ovat mielestäni hyvin oleellisia. Fyysisesti kasvokkain kohtaaminen on kokemukseni mukaan huomattavasti luonnollisempaa ja turvallisempaa oloista. Fyysisessä ympäristössä on myös mielestäni helpompaa tutustua uusiin ihmisiin. Vaikkei ryhmän muihin jäseniin kohdistuisikaan epäilyksiä,

voi olla alitajuisesti epävarmaa puhua pelkille kasvoille ruudulla, joka näyttää rajatun kuvan ihmisistä. Kukaan ei voi varmuudella tietää, onko tietokoneen äärellä myös muita ihmisiä kuulemassa, jotka eivät vain näy webkameran kuva-alueella. Itse en ole ainaakaan tietoisesti tällaisia epäilyjä kohdannut, mutta yhdyn siihen, että virtuaalinen työskentely vaatii vielä yhden lisäpykälän lisää luottamusta.

Virtual writers' roomiin liittyy myös psykologisten haasteiden lisäksi kosolti teknisempiä haasteita, jotka vaikuttavat koko työskentelyyn. Olen KMC-projektissa oppinut, että tärkein asia virtual writers' room -työskentelyssä on pätkimätön nettiyhteys. Muuten työskentely on kuluttavaa, eikä siitä pahimmillaan tule yhtään mitään. Olemme olleet tilanteissa, joissa jonkun nettiyhteys on ollut syystä tai toisesta huono. Työskentely on hyvin hidasta, jos välillä jokaisen pitää toistaa puheitaan netin pätkimisen takia. Minkäänlaista flow:ta ei pääse tällöin syntymään, minkä lisäksi ihmisten keskittyminen itse asiasta siirtyy enemmänkin siihen tekniseen haasteeseen, kuuliko toinen ihminen edes mitä minä sanoin tai puhuinko minä hänen päälleen. Fokus siirtyy itse työskentelystä siihen, miten ylipäätään pystymme työskentelemään. Näiden tapausten toistuessa olenkin todennut karun asian, että mikäli henkilöllä ei ole toimivaa nettiyhteyttä, niin hänen ei kannata ottaa osaa koko palaveriin, sillä hän aiheuttaa silloin enemmän harmia kuin hyötyä koko ryhmän työskentelylle ja sitä kautta myös itselleen.

Kokonaisuudessaan Virtual Writers' Room-työskentely tuo kokemukseni mukaan paljon hyödyllistä mukanaan, vähentäen mm. matkustamista ja mahdollistaen työskentelyn mistä päin tahansa maailmaa, missä on toimiva nettiyhteys. Kuten Karhulankin kommentista voi päätellä, en myöskään itse koe, että virtual writers' room -työskentely toimisi ainoana työmallina, vaan sen lisäksi vaaditaan myös kasvokkain tapahtuvia fyysisiä kohtaamisia. Virtual writers' room -työskentely on kuitenkin mielestäni erittäin arvokas apuväline ryhmäkäsikirjoittamisessa.

4.4 Työskentelyn aikataulutus ryhmässä

Olenaisena osana ryhmäkirjoittamisen rutiineihin kuuluu työskentelyn aikataulutus, johon liittyvät myös deadlinet, jotka määrittävät kokemukseni mukaan monesti työskentelyn aikatauluttamista, sillä ne asettavat päämäärän, johon mennessä tietyn työvaiheen on oltava valmis. Mikäli projekti on sellaisessa vaiheessa, jossa ei ole vielä deadlinea, työskentelyn aikatauluttamisen merkitys muuttuu. Jossain projekteissa kuten esim. päi-

vittäissarjan tekemisessä on taas ennalta jo hyvinkin määritellyt deadlineet. Työskennellessäni *Salatut elämät* -päivittäissarjan storyteamissa meillä on tietty viikkorytmi, joka toistuu aina viikko toisensa jälkeen samanlaisena. Esimerkiksi storyteamin tekemän blokin eli 6 jakson kokonaisuuden on oltava valmiina aina tiettyyn päivämäärään mennessä, sillä se siirtyy siitä eteenpäin dialogikirjoittajille, joiden on saatava myöskin työnsä valmiiksi tiettyyn aikarajaan mennessä, sillä työ siirtyy taas heiltä eteenpäin seuraavalle portaalle. Tämä rytmi toistuu samanlaisena viikosta toiseen kyseissä tuotannossa.

Osana työskentelyn aikataulutukseen liittyy työtahti eli kuinka monta tuntia pystyy työskentelemään esim. yhden päivän tai viikon aikana. Kuinka kauan käsikirjoitusryhmä sitten yleensä työskentelee writers' roomissa per päivä? Jari Olavi Rantala kertoo Brotkinin (2016) verkkolehdestä näin:

”Olen huomannut saman asian writers' room –työskentelyssä: että paljon yli sen viiden tunnin ei siellä kannata heittää kuperkeikkaa. Viiden tunnin jälkeen se asia ei etene enää. Tästä varmaan voi vetää sellaisen johtopäätöksen, että viisi tuntia olisi hyvän mittainen työpäivä missä tahansa duunissa.” (Brotkin 2016.)

Olen ehdottoman samoilla linjoilla Rantalan kanssa siitä, että jossain vaiheessa jaksamisen kapasiteetti tulee vastaan, eikä sitä vastaan ole järkevää taistella. Kokemukseni mukaan tällä on vain kielteisiä vaikutuksia itse työn tulokseen ja ryhmän sisäisiin henkilökemioihin. Kokemukseni mukaan writers' room -työskentelyssä ilmapiiri saattaa muuttua ärtyneeksi, mikäli päivä venyy ja ongelmia pyritään silti ratkaisemaan edelleen kaikin keinoin. Siksikin on hyvä tiedostaa omat ja ryhmän rajat. Kirjoitusryhmissä, joissa olen ollut mukana, on kuitenkin yleisesti ollut hyvä henki. Väsyneinä ja turhautuneina olemme kaikki silti huonoja versioita itsestämme. On siis mielestäni turha vetää itseään piippuun liian pitkällä työpäivällä, varsinkin mikäli aikataulun suhteen ei ole hengen hätä.

Toisin kuin Rantala aiempana kertoo, niin olen omien kokemukseni myötä oppinut, että ainakaan minulle jaksaminen ei ole tuntimäärällisesti aina sama, vaan se riippuu projektista ja päivästä. Itse olen kokenut, että jaksan writers' room -työskentelyä päivässä jopa hieman pidempään kuin itsenäistä kirjoittamista. Writers' room-työskentelyä jaksan tehokkaasti yhteensä noin 5-7 tuntia päivässä. Myös Hammerich (2015, 50.) kertoo, että Borgen-sarjaa kirjoittaneet tanskalaiset Adam Price, Jeppe Gjervig Gram ja Tobias Lindholm työskentelivät yleensä 5-6 tuntia writers' roomissa. Tuota tuntimäärää voisikin mielestäni kaiken kokemani ja lukemani perusteella pitää eräänlaisena ”nyrkkisääntönä” sopivasta tuntimäärästä Writers' Room-työskentelylle.

Tapoja työskennellä on kuitenkin monia, mikä käy hyvin ilmi käsikirjoittaja Jill Solowayn seuraavasta kommentista Devon Ivien (2015) artikkelissa:

We work in 50-minute chunks and then we take 15-minute breaks, during which we're really paying a lot of attention to each other. We don't actually work for that many chunks per day, usually four, but they're really intensely focused chunks (Ivie 2015.)

Solowayn tapa työskennellä writers´ roomissa 50-minuutin jaksoissa on mielestäni erittäin mielenkiintoinen. En ole itse koskaan työskennellyt noin tiukasti laaditussa aikamallissa, mutta ajatuksen tasolla siinä on nähdäkseni mahdollisia positiivisia puolia (negatiivisiakaan unohtamatta). Solowayn tapa ohjaa ensinnäkin helpommin itse työskentelyn pariin. Kirjoittajat eivät odottele turhaan sopivaa hetkeä aloittaa, vaan työskentelevät 50 minuuttia, jonka jälkeen pidetään 15 minuutin tauko. Hyvin yksinkertaista. Koko päivärhythmi on siis tarkkaan laadittu minuutilleen. Näen tässä Solowayn tavassa kuitenkin myös negatiivisia puolia. Ihminen ja käsikirjoittajat eivät aina toimi niin kuin koneet. Jos ryhmä on hyvässä iskussa, niin työskentelyn keskeyttäminen 50 minuutin jälkeen voi olla kohalokasta. Saattaa olla, että ryhmässä saavutettu ns. flow-tila katoaa tuon 15 minuutin tauon aikana. Tällöin seuraavasta 50 minuutin vuorosta saattaa mennä paljon aikaa siihen, että työskentely alkaa taas soljua. Tämän syyn takia en varmastikaan ole kuullut muista writers´ roomeista, joissa toimittaisiin kyseisellä työtavalla. Pidän Solowayn tapaa mielenkiintoisena ja se voi varmasti toimia tietyissä tilanteissa, jos täytyy saada yksinkertaisesti paljon tekstiä aikaan, mutta en näe, että se on paras tapa työskennellä pitkässä juoksussa.

Ryhmäkirjoittamisessa on se haaste, että kaikilla on oma yksilöllinen kello, joka määrittää milloin on parhaimmillaan. Kaikille parhaiten sopivia aikoja ryhmässä työskentelylle ei näin ollen pysty aina löytämään. Silloin kokemukseni mukaan on vain toimittava kompromissien avulla ja pyrittävä löytää niin hyvät työskentelyajat kuin mahdollista. Onneksi ihmiset myös sopeutuvat elämään samojen vuorokausirytmien mukaan, kun työskennellään ryhmässä tiiviisti yhdessä. Olenkin siis havainnut, että kun olemme työskennelleet KMC-projektin parissa writers´ roomissa esimerkiksi kaksi viikkoa, niin jälkimmäisellä viikolla energiapiikit ja väsymyksen hetket ovatkin olleet kaikilla jo suunnilleen samoina aikoina. Tähän liittyy mielestäni myös ryhmässä työskentelemisen psykologinen puoli. Kun työskentely sujuu, se yleisesti ottaen luo energiaa. Kun työskentely ei suju, se luo väsymystä. Nämä hetket jaetaan ryhmän kesken yhdessä, jolloin energiatasomme muuntuvat lähemmäksi toisiaan riippumatta siitä, mihin vuorokauden aikaan kukakin on yleensä tottunut työskentelemään.

Deadline, jotka luovat rajat aikatauluttamiselle, tuovat oman mausteensa ryhmän työskentelyn aikatauluttamiselle.

I write up a script calendar with the deadlines for all twenty episodes. Basically, the writers know what to do each day for the next three years. This is beneficial for all involved parties and creates the structure that keeps us focused and prevents us from getting overly distracted by challenges pertaining to individual episodes. (Hammerich 2015, 83.)

Koen henkilökohtaisesti erittäin vapauttavana sen, jos deadline ovat suunniteltu valmiiksi jonkun muun kuin kirjoitusryhmän toimesta. KMC-projektissa meillä oli Ylen puolelta tietyt deadline, mutta käytännössä työvaiheiden aikataulutus deadlinejen sisällä meidän piti hoitaa itse. Mikäli jokainen työpäivä on suunniteltu tarkasti jo tuotannon puolesta, se vapauttaa mielestäni kirjoittajat ylimääräiseltä stressiltä aikatauluttamisen suhteen, ja antaa mahdollisuuden keskittyä pelkästään itse työhön eli kirjoittamiseen. Käsikirjoittajat eivät myöskään yleensä ole kokemukseni mukaan aikataulutuksen ammattilaisia, joten aikataulutus saattaa olla ylipäättään toimivampi, jos sen tekee tuotantohenkilöstö käsikirjoittajien tarpeiden konsultoinnin pohjalta. Tämä on kokemukseni mukaan kuitenkin yleensä vasta mahdollista, kun sarja on päässyt jo tuotantoon. Suurimman osan ajasta kirjoittajat joutuvat aina itse tekemään tarkemman aikataulutuksen kuten me KMC-projektissa.

4.5 Työskentelyn aikataulutus yksin

Ryhmäkäsikirjoittamisessa olennainen osa prosessia on myös yksin tapahtuva työskentely. Kuten totesin luvussa 3.3, niin yksin työskentelyn määrä lisääntyy yleensä viimeistään kohtausluettelovaiheessa, jolloin yhdessä suunniteltuja asioita aletaan kirjoittamaan enemmän auki. Yleensä yksin työskentely (tapahtui se missä vaiheessa prosessia tahansa) aloitetaan kokemukseni mukaan sillä, että kirjoittaja lukee writers' roomissa tehdyt muistiinpanot, jonka pohjalta voi aloittaa kirjoittamaan esim. kohtausluetteloa.

Ryhmäkäsikirjoittaja pystyy kokemukseni mukaan sovittamaan omia aikataulujaan kohtalaisen vapaasti ryhmän sisäisten aikataulujen sisällä. Esimerkiksi KMC-projektissa olemme aina sopineet ryhmän sisäisistä aikatauluista, milloin kukin toimittaa esim. käsikirjoitusversion jaksosta. Kukin on saanut kuitenkin kirjoittaa itse version vapaasti omien aikataulujen mukaan, kunhan se on palautettu yhteisesti sovittuun deadlineen mennessä. Aikataulu onkin elänyt enemmän lennossa deadlinejen ja jokaisen kirjoittajan

omien aikataulujen mukaan. Välillämme olemme tehneet yhdessä viikonlopussa sellaisen määrän työtä, mihin meillä on mennyt joskus taas monta viikkoa. Olemme usein sopineet suunnitelmista myös suullisesti, eikä varsinaisia kaavioita ole tehty. Tämä saattaa kuulostaa sekasortoiselta, mutta kyseiseen projektiin se on sopinut. Emme ole saaneet projektista palkkaa, joten on ollut elintärkeää, että aikataulut ovat eläneet sen mukaan, mitä on ollut mahdollista tehdä milloinkin.

Mikä olisi siis oikea tapa aikatauluttaa oma työskentelynsä aikataulujen sisällä? Jari Olavi Rantala kertoo Brotkinin (2016) verkkolehdestä pyrkivänsä kirjoittamaan eniten aamupäivällä, jolloin hänellä on ”paras ja aktiivisin hetki, siinä kello yhdeksän ja kahdenkymmentä välillä”. Petja Peltomaa kertoo Brotkinin (2016) verkkolehdestä taas, että hänellä kirjoittaminen venyy yleensä aina yöhön, jolloin hänen keskittymisensä on parhaimmillaan kello kymmenen ja kahdenkymmentä välillä. Kuten tästä voi päätellä, niin jokainen kirjoittaja on yksilö. Eri kirjoittajille sopivat siis eri käytänteet, mikä on hyvä tiedostaa. Jokaisen kirjoittajan täytyykin siis mielestäni itse löytää oma tapansa aikatauluttaa itsenäisen työskentelynsä.

Olen itse todennut, että tehokkain kirjoitusaika itselleni on yleensä puolen päivän maista eteenpäin. Olen todennut, että työskentelyä ei kannata aamulla aloittaa väsyneenä lyhyillä yönillä, vaan kannattaa nukkua pidempään ja aloittaa sitten myöhemmin. Kokeukseni mukaan on tärkeää olla virkeä riippumatta siitä, että mihin vuorokauden aikaan kirjoitetaan. Väsyneenä työskentelystä on haittaa projektille ja se tekee myös itse työskentelystä rankkaa.

Itsenäisen työskentelyn aikatauluttamista voi mielestäni ajatella myös täysin toiselta kantilta:

Kun todella kirjoitan, eli kirjoitan jonkun tietyn elokuvan tiettyä kirjoitusversiota, yritän kirjoittaa viisi sivua päivässä. Sivumäärät ovat yleensä parempi tapa mitata tehtyä työtä kuin tietokoneen edessä vietetty aika. (August 2011.)

Lainauksessa August viittaa elokuvan kirjoittamiseen yksin, mutta mielestäni on mielenkiintoista pohtia, että voisiko kyseinen tapa soveltua myös ryhmäkäsikirjoittamisen itsenäiseen työskentelyyn. Camilla Hammerich (2015) kuvailee, että writers´ roomissa on tavoitteena luoda rajoitetuilla määrällä kirjoittajia ”niin monta käsikirjoitusta kuin mahdollista”. Olen Augustin kanssa samaa mieltä siitä, että sivumäärät ratkaisevat loppupeleissä, kun halutaan miettiä mitattua työtä. Kun käsikirjoitus pitää saada tuotantoon, niin

lopulta aikaan saatu työ ratkaisee, ei se kuinka paljon aikaa siihen on käytetty. Siksi voisikin olla hyödyllistä kokeilla asettaa itselleen tuntimäärätavoitteiden lisäksi myös sivumäärätavoitteita. Sivumäärätavoitteissa on nähdäkseni vastapainona se ongelma, että mikäli jahtaa sokeasti jotain sivumäärää, niin työn laatu voi silloin kärsiä. Siksi kirjoittajan ei tulisi ollakaan sivumäärätavoitteiden kanssa mielestäni liian jyrkkä itselleen. Ehkä olisikin parempi asettaa esim. viikkokohtainen sivumäärätavoite, sillä joinain päivinä tekstiä syntyy paremmin kuin toisina.

Mietittäessä sitä, miten aikaan ryhmäkäsikirjoittajan olisi hyvä aikatauluttaa itsenäinen työskentelynsä, on erittäin mielenkiintoista ja yllättävää huomata, että Adamsin (2017) artikkelin perusteella Jill Soloway kirjoittaa itsenäisesti eri mentaliteetilla kuin mitä työskentelee writers´ roomissa:

”The writing itself can be tough. I never write when I am trying to write. I have to read the previous draft, take a walk, have a bath, live, think, dream, love, laugh and wait for the inspiration that says, ‘Here is the new scene!’ and only then do I sit down at a computer”. (Adams 2017.)

Itse kirjoittamisessa Solowaylla ei ole tietoaakaan tehdasmaisesta työskentelystä, vaan hän etsii jopa taitelijamaisesti inspiraatiota ennen kuin voi kirjoittaa. Kuulostaa ehkä oimittaisen ristiriitaiselta, mutta mielestäni tästä voisi vetää yksinkertaisen johtopäätöksen, että writers´ room -työskentely ja itsenäinen kirjoittaminen eivät ole sama asia, joten työskentelykäytänteidenkään ei tarvitse silloin olla aina samanlaisia. Tämä on mielestäni yksi tärkeä havainto, kun mietitään työskentelyn aikatauluttamista yksin sekä ryhmässä.

4.6 Yhteenveto työskentelyn aikatauluttamisesta yksin ja ryhmässä

Mikä siis olisi paras aikataulutustapa ryhmäkäsikirjoittamiselle yksin ja ryhmässä? Yksinkertaista vastausta ei mielestäni ole kumpaakaan vaihtoehtoon. Kuten huomattua niin tapoja on hyvin monenlaisia. Mielestäni kyse ei olekaan siitä, että mikä on paras tapa, vaan mikä on sopivin tapa kullekin ihmiselle ja ryhmälle kussakin projektissa. Kuten sanoin edellisen alaluvun lopussa, niin yksin työskentelyä ja ryhmätyöskentelyä ei välttämättä kannata aina aikatauluttaa samalla tavalla. Tärkeintä on kokemukseni mukaan löytää oma tapansa työskennellä kussakin projektissa ja ryhmässä. Kun kirjoitetaan tekstiä suoraan tuotantoon, on tietenkin pystyttävä vaadittuun jaksomäärään vaaditussa ajassa, aikataulutti sitten ajan deadlineien sisällä miten vain. Jos taas projektilla ei ole vielä tarkkoja deadlineja esim. tuotantoyhtiön toimesta, niin kirjoittajien vastuu oman työn

aikatauluttamisesta korostuu mielestäni erityisesti. Tällöin on mielestäni täysin kirjoittajien oma tehtävä löytää oikea väylä, kuinka paljon työskennellä päivässä/viikossa/kuukaudessa ja miten aikatauluttaa se. Tässä nousee taas esiin se problematiikka, että varsinkin kokemattoman kirjoittajan ja kirjoitusryhmän voi olla vaikea arvioida, kuinka paljon työ vaatii aikaa. Neuvoni onkin se, että kannattaa aina varata mieluummin ylimääräistä aikaa siltä varalta, että työ viekin enemmän aikaa. Tämä neuvo pätee mielestäni niin writers' room-työskentelyyn kuin myös itsenäiseen kirjoittamiseen osana ryhmäkirjoittamista.

4.7 Työskentelyolosuhteet ryhmätyöskentelyn näkökulmasta

Yhtenä asiana ryhmäkäsikirjoittajan työruutiineihin liittyy myös työskentelyolosuhteet. Kokemukseni mukaan työskentelyolosuhteilla on vaikutusta myös itse työn jälkeen. Käsitelen tässä alaluvussa työskentelyolosuhteita lyhyesti ryhmässä työskentelemisen näkökulmasta. Havaintoni mukaan sillä on todellakin merkitystä, että työskenteleekö ryhmä esim. meluisassa kahvilassa vai rauhassa kotona.

Having the writers and the production department in close proximity of one another is crucial on the production of a TV-series. (Hammerich 2015, 65.)

The idea is that everyone in the food chain – from writers and production offices via studios to different postproduction spaces – is located relatively close to each other to ensure ease of communication. (Hammerich 2015, 65.)

Työstäni Salatut elämät -sarjasta olen myös oppinut, että työskenteleminen samassa rakennuksessa muun tuotannon kanssa on erittäin hyödyllistä varsinkin päivittäissarjassa, jossa tuotantotahti on erittäin kova. Se tekee työstä konkreettisesti helpompaa, kun kirjoittajat voivat olla luontevasti yhteydessä muihin osastoihin ja muut osastot myös kirjoittajiin. On mahdollista pitää kasvokkaisia palavereja nopeallakin varoitusajalla. Kyse ei ole mielestäni myöskään pelkästään siitä, että kommunikointi on helpompaa ja esteettömämpää. Kyse on mielestäni osaksi myös siitä, että kirjoittajien ja tuotannon läsnäolo samassa rakennuksessa tekee molempia osapuolia tutummaksi toisilleen, mikä nostaa ryhmähenkeä. Tämä poistaa havaintojeni mukaan myös mahdollisia eri osastojen välisiä ennakkoluuloja. Käsikirjoittajina vierailimme aika ajoin sarjan lavasteissa, jonka takia on myös hyödyllistä, että työskentelemme samassa rakennuksessa muun tuotannon kanssa. Esimerkiksi lavasteet ovat myös rajoitetun kokoisia ja niissä on tietyt kalusteet. Joskus onkin tärkeää tietää, voiko esim. jonkun toiminnan yksinkertaisesti toteuttaa jossain tietyssä lavasteessa.

KMC-sarjan kanssa emme ole vielä toistaiseksi päässeet tuotantovaiheeseen asti, joten emme ole voineet työskennellä samassa rakennuksessa muun tuotannon kanssa. Olemmekin työskennelleet tähän asti vain writers' roomeissa, joita olemme pitäneet niin koululla, kahviloissa, kirjastossa, ryhmäläisen kotona kuin myös virtuaalisesti Zoom-video-palaverisovelluksessa. Kokemukseni mukaan näillä eri työskentelyolosuhteilla on todellakin merkitystä itse työn jälkeen. Käsittelin alaluvussa 4.3 virtual writers' roomissa tapahtuvaa työskentelyä, joten käsittelen tässä lyhyemmin työskentelyä fyysisissä tiloissa.

Haastavin paikka, jossa olemme tähän mennessä työskennelleet KMC-ryhmän kanssa, on Hämeenlinnan rautatieaseman kahvio. Ympäristö oli meluinen, joka hankaloitti keskustelua. Välillä myös oma keskustelumme ylti tämän takia kovaääniseksi. Osa ongelmaa näytti olevan myös puheenaiheemme, jotka liikkuvat vahvasti tarinamme maailmassa. Keskustelimme hyvin suorapuheisesti esim. seksin harrastamisesta. Osassa kahvilan ihmisissä tämä herätti närkästystä, jonka takia saimme muutamia paheksuvia katseita. Tämä teki oloni vaivaantuneeksi ja haittasi työskentelyä, sillä asioista ei voinut puhua niin suoraan kuin oli tottunut. Kahvilassa työskentelyyn liittyy myös se ongelma, että siellä ei ole yleensä käytettävissä whiteboardia, joka on tärkeä työväline writers' room -työskentelyssä.

Kokemukseni mukaan paras paikka ryhmätyöskentelylle on rauhallinen luokka- tai koustila. Näistä tiloista löytyy yleensä whiteboard tai liitutaulu, mihin tehdä muistiinpanoja. Asioista voi myös keskustella suoraan ilman, että täytyy pelätä sitä, että keskustelu häiritsee ulkopuolisia tai mahdollisia luottamuksellisia tietoja päätyisi väärin korviin. On paljon helpompaa avautua esim. jostain oman elämän traumasta rauhallisessa ja suljetussa ympäristössä kuin meluisassa kahvilassa. Kuten jo luvusta 4.2 kävi, niin writers' room -työskentely vaatii kirjoittajilta luottamusta toisiinsa. Luottamusta on kokemukseni mukaan kaikista helpointa ylläpitää rauhallisessa ja mukavassa ympäristössä.

5 Haasteet ryhmäkäsikirjoittamisen työskentelyprosessissa

Tässä luvussa käsittelen ryhmäkäsikirjoittajan työprosessiin liittyviä tyypillisimpiä haasteita.

5.1 Työskentelyn aloittamisen vaikeus

Käsitteilyajan ammatin haasteisiin tuntuu kokemani ja lukemani perusteella olennaisesti liittyvän monesti aloittamisen vaikeus. Ryhmäkäsittelyssä sitä esiintyy kokemukseni mukaan lähinnä yksin kirjoittaessa. Käsitteelenkin sitä tässä luvussa lähinnä yksin kirjoittamisen näkökulmasta, mutta luvun lopussa pohdin asiaa myös ryhmätyöskentelyn näkökulmasta. Jos sinun pitäisi alkaa työskentelemään ja huomaat, että yhtäkkiä onkin valtavasti kaikkea tekemistä, jonka takia et voi aloittaa vielä, niin kyse on yleensä viivytystä.

Yllättävää on se, että kirjoittajat ovat valmiita tekemään mitä tahansa, jotta heidän ei tarvitsisi kirjoittaa. He saattavat siivota asunnon, mennä lenkille, soittaa kaikille tutuille, aloittaa remontin, masturboida, katsella televisiota, shoppailla. Kirjoittaja voi etsiä ongelmia elämäänsä, pohtia lääkitystä, tekeytyä uhriksi tai draamakuninkattareksi – mitä tahansa, kunhan ei tarvitsisi kirjoittaa. Eikö kirjoittaminen ollutkaan se, mitä hän halusi tehdä, mitä hän oli odottanut? (Vacklin 2015, 275.)

Kirjoittaessani yksin olen itsekin löytänyt itseni monesta kyseisestä tilanteesta, jonka Vacklin kuvaili edempänä mielestäni nasevasti. Useasti omalla kohdallani viivytely on kirjoittamisen tietoista välttelyä, mutta se voi joillakin olla myös tiedostamatonta välttelyä. Viivytelyssä ei ole mielestäni kyse siitä, ettei haluaisi työskennellä tai kirjoittaa ollenkaan. Kyse on siitä, että haluaa kyllä kirjoittaa, mutta ei juuri nyt, vaan joskus myöhemmin. Mistä tämä reaktio siis juontaa? Käsitteilyajan Petja Peltomaa kertoo Anna Brotkinin (2016) verkkolehdestä, että nykyisin uuden käsikirjoituksen edessä viivyttäminen on päällimmäisin tunne, jota hän kokee. Peltomaa kertoo tietävänsä, että mitä on edessä, ja omaavansa kauhua siitä, että selviääkö hän tulevasta urakasta. (Brotkin 2016). Kuten Peltomaan kommentista voi huomata, niin kyseessä voi olla ihan tavallisesta rima-kauhusta. On siis yksinkertaisesti epävarma siitä, että selviääkö sen riman yli, jonka on itselleen asettanut tai/ja joku muu on asettanut puolestasi. Kokemukseni mukaan on psykologisesti aina tyyntäyttävää, kun voi perustella itselleen, ettei tarvitse vielä lähteä yrittämään riman ylitystä. Perustelee itselleen, että sen ehtii tehdä vähän myöhemminkin, kun on ensiksi rentoutunut, valmistautunut, tai minkä tekosyyntä itselleen milloinkin keksii.

En ole kuullut kenenkään kirjoittajan puhuvan julkisesti siitä, että viivytelyssä voisi olla myös joskus kyse laiskuudesta. Mielestäni olisi kuitenkin valehtelua väittää, ettei laiskuu-della olisi koskaan osaa eikä arpa asiaan. Omalla kohdallani viivytelyyn liittyy yleensä epävarmuutta kirjoittamisesta, mutta voin myöntää, että joskus kyse on myös aika puhtaasti laiskuudesta. Joskus vain väsyttää tai ei muuten yksinkertaisesti huvita.

Ei kirjoittaminen ole aina nautinnollista. Silloin on vain saatava tsemppua itsensä silti kirjoittamaan. Väsymys ja laiskuuskin ovat silti mielestäni inhimillisiä asioita, eikä siksi tule silti olla liian ankarakaan itselleen. Kirjoittamisen ei kuulu olla aina mukavaa, mutta ei sen kuulu olla myöskään henkisesti tai fysiologisesti tappavaa. Mietittäessä sitä, että miten välttää kirjoittamisen viivyttely, on siis mielestäni tärkeää myöntää itselleen, että mistä se milloinkin johtuu. Vain näin voi alkaa ylipäätään miettimään rehellisesti, miten päästä viivytystä eroon.

Mikä siis neuvoksi viivyttelyn välttämiseen ja siitä ylitsepääsemiseen? Käsikirjoittaja Petja Peltomaa ajattelee asiasta Brotkinin (2016) verkkolehdestä näin:

”Mun ongelma on se, että en saa aloitettua. Mutta tiedostan tämän ongelmani ja mulla on siihen keinoja. Yksi juttu millä mä hallitsen sitä on deadline: lupailin hövelisti kaikkea ennen kuin aloitan. Sitten mä tiedän että olen vähän kusessa niitten kanssa kun en saa aloitettua, mutta ne on ne mitkä mut pitää rytmissä”. (Brotkin 2016.)

Mielestäni Peltomaan esittämä neuvo deadlinejen käytöstä on yksi vartenotettava keino taistelussa viivyttelyä vastaan. Oman kokemukseni mukaan deadlineet kyllä patistavat kirjoittamaan, mutta ne eivät silti välttämättä aina poista ongelmaa viivytystä. Olen huomannut, että saatan deadlinesta huolimatta viivytellä, kunnes sitten on jo pakko aloittaa kirjoittaminen, jotta kykenee pysymään deadlinesssa. Tämä viivyttely on sitten pois vain muusta elämästä. Ryhmäkäsikirjoittajat pystyvät hallinnoimaan itsenäisen kirjoittamisen aikatauluttamista deadline sisällä suhteellisen vapaasti, joten on helppo viivytellä ja ryhtyä kirjoitustyöhön esim. kello 11, eikä kello 9 niin kuin oli alun perin tarkoitus. Eli tällaisessa tapauksessa voisi mielestäni sanoa, että deadline on oiva keino saada viivytely pysymään aisoissa itsenäisessä kirjoittamisessa, mutta sekään ei silti viivytelyä poista.

Itselleni paras keino viivyttelyn estämiseen eivät ole pelkät paperille laaditut työsuunnitelmat ja deadlineet. Olen huomannut, että paras keino viivyttelyn estämiseen on pyrkiä elämään niin, että työsuunnitelmaa on pakko noudattaa. Konkreettisesti tämä tarkoittaa sitä, että pyrin aikatauluttamaan elämäni paljon kaikkea muuta menoa ja tekemistä muiden ihmisten kanssa. En yksinkertaisesti voi aloittaa kirjoittamista kello 9:n sijaan kello 11, jos olen sopinut jo muuta menoa itselleni kello 12. Silloin on yksinkertaisesti pakko kirjoittaa itselleen asettamassaan aikaikkunassa tai muuten ei tule kirjoitettuaenkaan. Vacklinin (2015, 286.) mukaan yksi keino välttää viivytelyä, on ottaa lisää projekteja ka-

lenteriin, koska se pakottaa tekemään töitä. Tämäkin on mielestäni harkitsemisen arvoisen keino etenkin, jos on oikeasti vain vähän töitä. Mikäli töitä on jo valmiiksi paljon, niin kyseissä keinossa on mielestäni suuri riski, että kirjoittaja palaa loppuun.

Olen siis kokenut tämän "kalenterin täyteen ahtaamisen" henkilökohtaisesti erittäin toimivana tapana viivytelyn välttämiseksi. Mielestäni viivytelyn välttämiseksi kokonaisvaltaisella elämänhallinnalla on siis suurempi vaikutus kuin yhdelläkään deadlineella, työsuunnitelmalla yms. Kyse on pääasiassa siis ainakin omalla kohdallani koko elämän aikatauluttamisesta ja siihen liittyvistä rutiineista. Mihinkin aikaan menen nukkumaan, milloin syön, milloin vietän vapaa-aikaa ja jne. Kun kokonaisvaltainen elämä on hallinnassa ja on olemassa muutakin tekemistä työn lisäksi, niin ei ole yksinkertaisesti tilaa viivytelylle.

Mitä tulee viivytelyyn ryhmässä työskennellessä, niin ryhmäkäsikirjoittaminen näyttää mielestäni yhden hienon puolensa. Ryhmäkirjoittamisen itsenäisessä työskentelyssä viivytelyä esiintyy kokemukseni mukaan helposti, mutta ryhmässä työskennellessä viivytelyä esiintyy hyvin vähän. Hiljaiset säännöt ryhmässä työskentelemisestä ovat nähdäkseni avain tähän. Kun työskentelet yksin, niin työskentelet vain itsellesi. Voin kirjoittaa tätä opinnäytetyötä tänään aamulla tai sitten voin kirjoittaa sitä vasta illalla. Eikä se kiinnostakaan ketään, milloin tarkalleen kirjoitan. Pääasia on, että teen vaaditun työn. Kun työskennellään ryhmässä, on kuitenkin sovittava yhteiset aikataulut siitä, että milloin työtä tehdään. Varmasti jokaisella on projektin aikana ollut henkilökohtaisia vaiettuja hetkiä, kun tekisi mieli viivytellä. Kun työtä tehdään kuitenkin ryhmässä, niin kaikkien on kunnioitettava yhdessä sovittuja sääntöjä ja aikatauluja. Ei minulla itselläni ainakaan ole kanttia ilmoittaa tunti ennen palaverin alkua "sori ei nyt oikein huvita, voidaanko ottaa palaveri vasta muutaman tunnin päästä?". Näin ollen työ tulee tehtyä, vaikka olisikin alun perin mieli tehnyt vain viivytellä. Törmäsin tähän useasti KMC-projektin aikana.

Tämän ryhmän luoman velvollisuuden tunteen koen itse ainoastaan positiivisena asiana. Toki ihmisillä on rajansa, eikä kukaan voi tehdä työtä väkisin, jos on yksinkertaisesti siihen täysin kykenemätön. Uskon, että jokainen kuitenkin tunnistaa nämä tilanteet, milloin voi hyvällä omatunnolla kieltäytyä työskentelystä. Jos esim. läheinen ihminen on juuri kuollut, on nähdäkseni parempi ottaa aikaa itselleen kuin työskennellä pakotettuna.

5.2 Writer's block

Yksi kirjoitusprosessiin liittyvä haaste on kirjoittajilla esiintyvä nk. "writer's block". Käsitelien asiaa tässä luvussa enimmäkseen ryhmäkirjoittamisen itsenäisen työn näkökulmasta. Writer's block ei ole sama asia, kun edellisessä luvussa käsitelty viivytely.

Viivytely liittyy enemmän töiden välttelyyn, kun taas writer's block, valkoisen paperin kammo, on kokonaisvaltaisempaa kyvyttömyyttä kirjoittaa. Viivytelystä on kyse silloin, kun kirjoittaja ei halua kirjoittaa tänään, writer's blockista taas silloin, kun ei halua kirjoittaa enää ikinä. (Vacklin 2015, 277.)

En ole vielä ikinä kokenut writer's blockia täsmälleen niin vahvasti kuin Vacklin kuvailee. En ole koskaan kokenut sitä, etten haluaisi kirjoittaa enää ikinä. Työskennellessäni yksin olen silti kokenut kokonaisvaltaista kyvyttömyyttä kirjoittaa ja valkoisen paperin kammoa. Joskus vahvempana parin päivän kestäneenä tuskana ja joskus taas ohimenevänä parin tunnin tuskana.

Kun olen kärsinyt writer's blockista itsenäisessä kirjoittamisessa, niin oma olotilani on ollut välillä varsinainen tunteiden kaaos, jossa on ollut samaan aikaan niin pöllämystynyt, harmistunut kuin tuskastunutkin. On tuntunut siltä kuin ei pystyisi kirjoittamaan edes yksinkertaista lausetta kieliopillisesti oikein, puhumattakaan itse sisällöstä. Ei ole tiennyt, miten tarinan tulisi rakenteellisesti jatkua tai miten esimerkiksi joku hahmo käyttäytyisi tietyssä tilanteessa. Itse sisällöllisellä ongelmalla ei ole välttämättä mitään merkitystä, sillä on kohdannut henkisen tilan, jossa mikään ei ota onnistuakseen. On kohdannut yksinkertaisesti umpikujan, josta ei pääse

Mikä sitten aiheuttaa tämän paljon puhutun writer's blockin? Käsikirjoittaja Jari Olavi Rantala ajattelee Anna Brotkinin (2016) toimittamassa verkkolehdeissä asiasta näin:

"Uskon, että joillain ihmisillä se writer's block oikeasti on. Siinä voi olla jonkun kohdalla kyse siitä, että on aiheutettu itselle niin suuret kriteerit loistavasta lauseesta tai jostain mahtavuudesta mitä sinne seuraavaksi pitäisi ilmestyä, että siksi ei saa mitään aikaiseksi". (Brotkin 2016.)

Pystyn itse samaistumaan hyvin oheiseen Rantalan mielipiteeseen. Mielestäni kyse on ainakin omalla kohdallani useimmiten juurikin siitä, että luon itselleni liian suuret odotukset ja paineet onnistumisen suhteen. Nämä paineet voivat toki tulla myös osittain ulkopuolelta esim. ohjaajan, tuottajan tai kanssa- tai/ja pääkäsikirjoittajan vaikutuspiirin luomana. Kun itselle luodut paineet ovat liian kovat, ne vetävät pään lukkoon, mikä taas

aiheuttaa kyvyttömyyttä kirjoittaa. Esimerkiksi näin writer's block alkaa olla valmis. Kyseessä on tällaisessa tapauksessa varmastikin paljolti siis epäonnistumisen pelosta.

Mielestäni writer's blockissa on siis useimmiten lähinnä kyse henkisestä lukosta, oli kyse sitten yksilöllisestä tai koko kirjoitusryhmän sisäisestä writer's blockista. KMC-projektissa en ole mielestäni suoranaisesti kohdannut kertaakaan varsinaista henkilökohtaista writer's blockia, mitä voi pitää ”hyvänä” suorituksena, kun ottaa huomioon, että projekti on ollut jo käynnissä syyskuusta 2017 lähtien. Mietittäessä writer's blockia nimenomaan ryhmäkäsikirjoittamisen näkökulmasta, nouseekin esiin mielenkiintoinen seikka. Koen nimittäin, että olemme välillä kokeneet KMC-ryhmän kesken jonkinlaisen kollektiivisen writer's blockin nimenomaan yhdessä työskennellessämme. Esimerkiksi miettiessämme viime syksyllä koko kauden ja jaksojen sisäisiä tarinankaaria meillä oli yksi päivä, jolloin emme saaneet aikaiseksi yhtikäs mitään. Tavoitteena oli miettiä yhdelle jaksolle tarinankaari, mutta päivän päätteeksi kaarta ei ollut kasassa vielä yhtään. Hakkasimme päättämme seinään, kun mietimme erilaisia ideoita ja vaihtoehtoja. Lopulta kukaan ei keksinyt enää mitään, kaikki ideatkin olivat kuolleet. Koko käsitys kyseisestä jaksosta ja sen merkityksestä oli täysin kadonnut. Olimme täysin umpikujassa. Koin, että meillä oli silloin eräänlainen valkoisen paperin kammo yhdessä koettuna. Mielestäni kyse ei ollut tavanomaisesta ongelmatilanteesta ryhmän kesken, vaan nimenoman kollektiivisesta kyvyttömyydestä työskennellä ja tehdä päätöksiä ryhmässä. Niinpä pakkasimmekin vain lopulta kammat ja lopetimme päivän siihen.

Palattuamme jaksoon myöhemmin seuraavalla viikolla tarinankaari saatiin aikaankin sitten yllättävän kivuttomasti. Voisikin siis miettiä, että ehkä kyseinen writer's block tui tarpeeseen. Vuodatimme itsestämme kaiken ulos, niin ettei lopulta ollut jäljellä enää mitään. Myöhemmin pystyimme lähteä ikään kuin puhtaalta pöydältä rakentamaan tarinaa uudelleen kuitenkin muistaen, mitä olimme aiemmin puhuneet. Näin ollen pystyimme hyödyntämään ja yhdistelemään jo aiemmin puhuttuja ideoita tuoreilla aivoilla, minkä tuloksena saimmekin kyseisen tarinakaaren lopulta rakennettua kasaan.

Kannattaako writer's blockia siis ylipäättään edes yrittää estää tulemasta? Tämä on mielestäni vaikea kysymys, johon ei varmastikaan ole yhtä oikeaa vastausta. Kuten kuultua, niin writer's block voi itsessään käynnistää ratkaisun johonkin ongelmaan tai kokonaisvaltaiseen muutokseen kirjoittajana, ryhmänä ja jopa ihmisinä, mutta toisaalta se voi taas aiheuttaa myös peruuttamattomia ongelmia. Mikäli kirjoittajat eivät saa tekstiä aikaan,

niin pahimillaan writer's block voi nähdäkseni aiheuttaa esim. tärkeässä deadlineissa myöhästymisen ja aiheuttaa tällä tavalla vahinkoa koko tuotantoketjussa.

Tavallisempia ongelmiakin kuitenkin voi syntyä. Kokemukseni mukaan kirjoittajat noudattavat deadlineja hyvin, sillä kirjoittajat tiedostavat kyseiset riskit, joita jo esittelinkin. Useasti kuitenkin kirjoittajat joutuvat työskentelemään hyvin tiukoissa aikatauluissa niin itsenäisen työn kuin ryhmässä työskentelemisen suhteen. Mikäli matkalle osuu writer's block, niin kirjoittaja tai koko ryhmä myöhästyy helposti aikatauluistaan. Näin ollen laatu kärsii ja käsikirjoitus voi päätyä tuotantoon keskeneräisenä. Kun käsikirjoitus päätyy huonolaatuisena tuotantoon, sillä on väistämättä suuri vaikutus itse lopputulokseen. Kun lopputulos on heikko, se heijastuu myös katsojalukuihin ja tätä kautta rahaan. Kun esimerkiksi tv-sarja epäonnistuu myös taiteellisesti, niin se voi helposti vaikuttaa myös kirjoittajien tulevaan työnsaantiin. Näin ollen writer's blockin ehkäisemissä ei mielestäni ole mitään väärää, sillä riski writer's blockin kostautumisesta on selkeästi olemassa. Mikä siis avuksi? Käsikirjoittaja Pekko Pesonen neuvoo Brotkinin (2016) verkkolehdestä näin:

"Mun neuvo writer's blockista kärsiville on, että kannattaa ottaa paljon asuntolainaa. Sitten on pakko tienata, että saa lyhennettyä lainaa. Se on auttanut mua: siitä on tullut ryhtiä tekemiseen ja se on mennyt ammattimaiseksi. Mun on pakkokin keksiä ideoita, jotka kiinnostaisi tuottajia, rahoittajia ja yleisöjä, koska mä tienaan tästä elantoni. Musta se on motivoivaa". (Brotkin 2016.)

Tämä Pesosen neuvo on mielenkiintoinen monessa mielessä. Uskoisin, että osalle kirjoittajista kyseinen neuvo voi toimia. Kyse on uskoakseni paljolti ihmismielen psykologiasta tämän neuvon suhteen. Jollekin asuntolainaa voi lisätä painetta entisestään kielteisessä mielessä, sillä epäonnistumisen pelko kasvaa helposti samalla, kun panoksetkin kasvavat. Kun oma asunto on kiinni omasta uramenestyksestä, niin kirjoituspaineet voivat kasvaa liiankin suureksi, mikä vetää pään taas lukkoon. Joillekin taas kyseinen neuvo voi nimenomaan toimia hyvänä motivaattorina, mikä saa itsensä pakottamaan kirjoittamaan ja ulos writer's blockista. Ryhmäkirjoittamisen näkökulmasta neuvo on hieman haastavampi, jos mietitään kollektiivista writer's blockia. Silloin kaikkien pitäisi ottaa paljon asuntolainaa, mikä tarkoittaa sitä, että joillekin ryhmän jäsenille se voisi toimia, mutta toisille taas ei.

Mielestäni Pesosen neuvo on entistä arvokkaampi, jos mietitään useasti lievempää ongelmaa eli kirjoittamisen viivyttelyä. Uskon, että viivyttelyyn rahan kaltainen motivointikeino toimii paremmin ihmisryhmästä riippumatta. Kun kyse on aloittamisen vaikeudesta, joka juontaa juurensa vain laiskuudesta tai pienestä epävarmuudesta itsensä suhteen,

raha voi toimia hyvänä motivaattorina tai/ja pakkokeinona saada itsensä työskentelemään. Olen todistanut sen toimivan ainakin itseni kohdalla.

Writer's blockia voi ratkoa myös huomattavasti erilaisimmilla keinoilla kuin Pesosen esittämän rahallisen paineen avulla. Yksi ratkaisu writer's blockiin voi olla esimerkiksi nk. vapaa kirjoittaminen, joka voi olla mielestäni oiva ratkaisu eritoten kirjoittajan itsenäisessä työskentelyssä kärsivään writer's blockiin.

Kirjoitti sitten mihin vuorokauden aikaan tahansa, vapaan kirjoittamisen tavoitteena on kirjoittaa kymmenen minuuttia putkeen. Kännykän tai vaikka munakellon voi asettaa ilmoittamaan ajan loppumisesta. Aloittaa voi mistä ikinä haluaa – mietteestä, lausahduksesta, siitä, ettei tiedä, mistä kirjoittaa. Aihetta ei kannata liikaa valikoida, vaan aihe valikoi kirjoittajan. Kirjoittamisen rytmi saa tietoisuuden hiljennemään. Jatkuva, fyysinen kirjoittamisen teko hiljentää analyyttisen mielen ja avaa oven intuitiivisuuteen. (Vacklin 2015, 281.)

Kuten jo käsiteltyä writer's blockissa on kyse valkoisen paperin kammosta. Yksi writer's blockin syistä taas on kirjoittajan itsellensä liian kovat asettamat paineet. Mielestäni tekniikka vapaasta kirjoittamisesta tarjoaa apua siis molempiin kyseisiin writer's blockiin liittyviin ongelmiin. Vapaassa kirjoittamisessa ei tarvitse ottaa paineita tekstin laadusta ja tyhjä valkoinen paperikin täyttyy sitä mukaan, mitä kirjoittaa. Mielestäni vapaa kirjoittaminen tarjoaa siis yhden oivan työkalun writer's blockin aiheuttaman henkisen lukon avaamiseen. Mielestäni parhaimmillaan vapaa kirjoittaminen voi saada kirjoittajan/ryhmän löytämään kirjoittamisen ilon uudelleen ja sitä kautta myös oman syynsä taas kirjoittaa.

KMC-projektissa emme ole kokeilleet yhdessä ryhmän kesken vapaata kirjoittamista. Olen kuitenkin huomannut, että joskus saatamme suorittaa ”vapaata tarinanpuhumista”. Käytännössä tämä on sitä, että kun olemme jumissa jossain tarinan kohtaa, niin saatamme lyödä hieman lekkeriksi ja alkaa keksiä huumorilla absurdeja ideoita, joista tiedämme, ettemme tule todennäköisesti niitä edes käyttämään. Tämä kuitenkin monesti keventää ilmapiiriä ja tekee työskentelystä leikkimielisempää. Kun jokainen heittää kaikki tyhimmät ideansa kehiin, niin tilanne alkaa muistuttaa pikkulapsien leikkejä lelujen äärellä, joissa hymyissä suin visioidaan suuria ja mahdottomia. Tämä kokemukseni mukaan vapauttaa mielen. Sitä kautta ratkaisu varsinaiseen ongelmaankin voi olla askeleen lähempänä, kun lopulta palaa hiekkalaatikkoleikeistä taas kohti ammatillista työskentelyä. Väittäisin kokemuksestani KMC-projektista sen, että yksi tärkeimmistä asioista ryhmäkirjoittamisessa on se, että ryhmä ei ota itseään ja työtään liian vakavasti. Kun työskentelystä nauttii, se heijastuu kokemukseni mukaan positiivisesti myös itse työn jälkeen.

5.3 Haasteet ryhmädynamiikassa

Ryhmädynamiikka on yksi iso ryhmäkirjoittajan työprosessiin liittyvä haaste, kun mietitään ryhmässä tapahtuvaa työskentelyä. Tällä on mielestäni todella suuri vaikutus itse työn jälkeen, mitä writers' Roomissa saadaan aikaan. Mielenkiintoinen kysymys onkin, että miten muodostaa dynamiikaltaan toimiva käsikirjoitusryhmä huoneeseen. Käsikirjoittaja Jill Soloway ajattelee Adamsin (2017) artikkelissa asiasta näin:

I think of our writers' room like the perfect dinner party or the perfect gathering. You want a whole bunch of different opinions in there and yet you don't want to get bogged down in conflict. I look for people who understand how to play well with others but who are also strong personalities. In terms of writers, you want people who are shit-starters creatively, but not in real life. (Adams 2017.)

Olen ehdottomasti samaa mieltä Solowayn kanssa siitä, että huoneessa olevien ihmisten täytyy tulla toimeen hyvin muiden kanssa. Se on mielestäni koko writers' room -työskentelyn yksi perusedellytys. Jos ihmiset eivät tule huoneessa toimeen keskenään, niin se voi olla kaikille kasvattava kokemus tulevia projekteja varten, mutta kyseisen projektin se pilaa. Se, että ryhmässä on ihmisiä, jotka tulevat yleisesti hyvin toimeen muiden ihmisten kanssa, ei kuitenkaan mielestäni tee ryhmästä vielä yksinään toimivaa. Havaintojeni mukaan kaikkien huoneen jäsenten ei tule olla samanlaisia persoonia, eikä kaikkien tarvitse olla myöskään vahvoja persoonia. On tärkeää, että jokainen pystyy vapaasti sanomaan ideansa ja mielipiteensä, mutta kaikkien ei kuulu olla suupalteja. Toimivan ryhmään tarvitaan kokemukseni mukaan erilaisia ihmisiä, jotka täydentävät kaikki toisiinsa.

Jokainen ryhmä muodostaa havaintojeni mukaan aina uniikin omanlaisensa dynamiikan, joka kehittyy ja muuttuu matkan varrella. Työstäni Salattujen elämien storyteamissa, jossa monet kirjoittajat vuorottelevat esim. dialogikirjoittamisen ja storyteamin välillä, olen huomannut, että yhdenkin ihmisen vaihtumisella on aina jokin vaikutus ryhmän dynamiikkaan. Joskus se on lähes olematon, joskus taas selkeämpikin. Ryhmäkäsikirjoittaminen on kuitenkin nimensä mukaisesti eritoten ryhmätyötä, joten ryhmädynamiikalla on kokemukseni mukaan jopa suurempi vaikutus työn jälkeen, kun ryhmään kuuluvien kirjoittajien henkilökohtaisilla taidoilla. Taitavillakaan kirjoittajilla ei pärjää, jos he eivät osaa pelata taitavasti yhteen.

KMC-projektissa ryhmädynamiikkamme on mielestäni valehtelematta ollut pääosin oikein hyvä. Olen tämän projektin myötä todistanut, kuinka tärkeää on, että ryhmässä olevat kirjoittajat ovat persoonina tarpeeksi samanlaisia, mutta kuitenkin erilaisia. Kaikilla täytyy olla jotain omaa annettavaa ryhmälle ja ryhmien jäsenten on hyvä täydentää toistensa ominaisuuksia niin ihmisinä kuin kirjoittajinakin.

Ryhmässä voi olla pieniä dynamiikan haasteita siellä täällä eri ihmisten välillä, jotka saattavat olla kuitenkin vain pientä, mikäli ryhmässä on yksi todellinen ongelmahenkilö. Käsikirjoittaja Warren Leight kertoo Kallaksen (2014) teoksessa omasta kokemuksestaan:

There's a certain kind of alpha male personality that can destroy a writers' room. Somebody who doesn't get it and they keep going and keep going – that guy can ruin the room. (Kallas 2014, 35.)

En itse ole ollut tällaisessa käsikirjoitusryhmässä, jossa olisi ollut yhtä suurta ongelmahenkilöä tai ns. "alpha male"-persoonaa. Olen kuitenkin kuullut vastaavanlaisista tapauksista myös Suomessa. On siis mielestäni hyvä tiedostaa, että kaikki rakennettu luottamus ja työ dynamiikan eteen voi valua hukkaan, mikäli ryhmään eksyy yksi ongelmatapaus. Käytännössä tällaisen "ongelmatapauksen" käytös voi kuulemani mukaan näkyä konkreettisesti esim. siinä, että tämä on kaikkien muiden ideoita vastaan ja hyvin kiinni omissa ideoissaan. Pahimmillaan käytös voi olla muutenkin epäasiallista muita kirjoittajia kohtaan. On siis mielestäni jokaisen ryhmän kirjoittajan vastuulla ottaa asia esiin pääkirjoittajan tai koko ryhmän kesken, mikäli joku ryhmän jäsenistä käyttäytyy epäasiallisesti. Se on mielestäni ainoa keino, jolla asian voi ratkaista. Tämä on tärkeää, sillä yksikin henkilö voi vaikuttaa valtavasti koko ryhmän ilmapiiriin. Asioista täytyy pystyä puhumaan avoimesti. Yksi toimivan dynamiikan avaimista onkin kokemukseni mukaan kirjoittajien luottamus. Miira Karhula toteaa Lehden & Nuutisen (2018, 55.) artikkelissa näin:

"Writers' roomissa on erittäin tärkeää voida luottaa ryhmään ja pystyä avoimuuteen. Saman käsiryhmän jäsenet saattavat tietää toisistaan enemmän kuin läheiset ystävät". (Lehti & Nuutinen 2018, 55.)

Tämä Karhulan mielipide ryhmän sisäisestä luottamuksesta on mielestäni yksi tärkeimmistä Writers' room-työskentelyn kulmakivistä. Yleensä kokemukseni mukaan hyvä dynamiikka tarkoittaa myös sitä, että ryhmän sisällä on olemassa luottamus, mutta ei kuitenkaan välttämättä aina. Pelkkä hyvä dynamiikka ei yksinään auta, jos ihmiset ovat hieinan kuoreissaan, eivätkä uskalla avautua aroista, henkilökohtaisistakin aiheista. On mie-

lestäni erittäin tärkeää, että jokainen pystyy avautumaan omista henkilökohtaisista kokemuksistaan, sillä ne ovat voimavaroja meille kaikille kirjoittajille. Tähän yhtyy myös käsikirjoittaja Terence Winter Christina Kallaksen (2014) haastatteluteoksessa:

What's really important to me is a willingness to open up about yourself, about your past, about things that have embarrassed you, weird stuff about yourself – you have to open up your veins and spill it out in the writers' room – because that's the stuff that we tell stories about.” (Kallas 2014, 27.)

Kaikilla kirjoittajilla on elämässään tapahtumia, joista voi ammentaa myös ammatillisesti. Siksi mielestäni on erittäin tärkeää, että jokainen voi tuntea itsensä vapaaksi ja turvallisiksi niin, että voi tuoda omat kokemuksensa myös ryhmän käyttöön hyödynnettäväksi esim. tarinan tai hahmojen suhteen. Esimerkiksi KMC-projektissa erään hahmomme taustarina ja suhde poikaansa on suoraan ammennettu erään jäsenemme omasta perhesuhteesta. Tämäkin tosielämästä ammennettu hahmo ja tarina olisi jäänyt syntymättä, mikäli ryhmän jäsenellämme ei olisi ollut luottamusta kertoa tarinaansa koko ryhmällemme.

Ryhmäkoolla on myös kokemukseni mukaan iso vaikutus käsikirjoitusryhmän toimintaan. Varsinkin, kun kyse on pienryhmätyöskentelystä, eikä ole varsinaista pääkirjoittajaa johtamassa päätöksentekoa. Kokemukseni mukaan kolme kirjoittajan ryhmät ovat kaikista haastavimpia dynamiikaltaan. Projekteissa, joissa olen työskennellyt kolmen hengen ryhmässä, syntyy lähes poikkeuksetta kaksi vastaan yksi -tilanteita esim. päätöksentekoon liittyen. Olen henkilökohtaisesti kokenut, että kun näitä tilanteita alkamaan syntymään toistuvammin samalla kokoonpanolla, niin tämä yksin jäävä henkilö alkaa erkaantumaan ryhmästä. Tällä on ryhmädynamiikkaan suunnaton vaikutus. Vaikka kirjoittajat kokemukseni mukaan lähes poikkeuksetta tiedostavatkin, että erimielisyyksissä kyse ei ole yleensä mistään henkilökohtaisesta, niin kokemukseni mukaan tilanteet ovat silti ikäviä. Ihminen on tutkitusti laumaeläin ja toistuvasti yksin jääminen, myös kirjoitusryhmässä, on henkisesti raastavaa. Voin sen henkilökohtaisestikin vakuuttaa.

Neljä tai viisi kirjoittajaa on mielestäni optimaalinen koko pienryhmä- ja pääkirjoittajaveitoisissa ryhmissä. Myös käsikirjoittaja Warren Leight kokee Christina Kallaksen (2014, 35.) teoksessa viiden henkilön olevan sopiva määrä käsikirjoitusryhmälle, sillä se antaa kaikille mahdollisuuden puhua ilman, että puhe menisi liian moniin eri suuntiin. Olen myös sitä mieltä, että mikäli ryhmässä on paljon kirjoittajia, niin myös mielipiteitä saattaa olla liikaa. Tällöin päätöksenteosta tulee entistä hankalampaa. Kun ryhmän koko on 4 tai 5 henkeä, niin on tarpeeksi monia erilaisia näkökantoja, mutta ei silti vielä hallitsematon

paljon. Tällä ryhmäkoolla vältetään myös jatkuvia kaksi vastaan yksi -tilanteilta, jotka olen kokenut haitalliseksi ryhmätyöskentelylle. Esimerkiksi KMC-projektissa kolme vastaan yksi -tilanteet ovat olleet hyvin harvinaisia, mikä on ehkäissyt sen, että kukaan ei ole kokenut itseään ryhmässä yksinäiseksi. Ryhmän koon on mielestäni aina palveltava ensisijaisesti ryhmän yhtenäisyyttä.

5.4 Päätöksenteko ja kommunikointi

Ryhmäkirjoittamiseen olennaisesti liittyviä haasteita ovat myös haasteet kommunikoinnissa ja päätöstenteossa ryhmän kesken. Ryhmäkirjoittamisessa haasteet päätösteossa ovat näkemykseni mukaan suurimmillaan työpari- ja pienryhmämuodossa, jolloin päätöstenteko on demokraattisempaa. Pääkirjoittavetoisessa ryhmässä päätöstenteko on helpompaa, sillä pääkirjoittajalla on lopullinen sanavalta. Silti pääkirjoittajankin ratkaisuiden pitää olla jollain tapaa kaikkia ryhmän kirjoittajia tyydyttäviä, sillä muuten ryhmän dynamiikka voi rikkoontua ja pahimmillaan kirjoittajat saattavat kääntyä jopa pääkirjoittajaa vastaan.

Mielestäni tärkein tapa ennaltaehkäistä haasteita kommunikoinnissa ja päätösteossa on muodostaa toimiva käsikirjoitusryhmä, joka jo ennalta tutustuu toisiinsa ihmisinä ja kirjoittajina. Huolimatta siitä, että onko kirjoitusryhmä kuinka toimiva joukkue tahansa, niin haasteita silti kokemukseni mukaan on kaikkien kirjoitusryhmien vuorovaikutuksessa. Vacklinin (2015) mukaan kirjoituskumppanuuteen liittyvät ongelmat voivat liittyä valtaan ja kontrolliin: Kiistoja voi syntyä naurettavista asioista, kuten kieliopista, mutta kyse ei ole oikeasti kieliopista, vaan vallasta. Riidoissa ei yleensä sanota ääneen sitä, mitä oikeastaan on kyse. (Vacklin 2015, 290.). Olen myös huomannut KMC-projektin myötä, että joskus harvoin, jos tunnelma on kiristynyt, niin pieniä kiistoja on voinut tulla aika pienistäkin asioista kuten jostain yksittäisestä sanasta repliikissä tms. En koe, että kyse olisi kuitenkaan monestikaan ollut suoranaisesti vallasta, vaan enemmänkin ehkä juuri siitä, ettei välttämättä sanota sitä, mistä pohjimmiltaan kiikastaa. On saattanut tapahtua joku päätös tai tapahtuma, mikä on saattanut jäädä hiertämään jonkin kirjoittajan mieltä, mikä sitten purkautuu kinastelulla jostakin pienestä asiasta. Onkin tärkeää, että asiat sovitaan mahdollisimman nopeasti, etteivät asiat jää hautumaan mieliin ja sitä kautta vahingoittamaan myös koko ryhmän työskentelyä.

Joskus kyse on ollut myös suoranaisemmin vallasta. Olen huomannut KMC-projektissa, että vaikka kyse on ryhmäkirjoittamisesta, niin kirjoittaminen on myös silti henkilökohtaista, sillä ryhmäkirjoittaminen sisältää myös yksilöllistä työtä. Niinpä olen huomannut, että jokainen kirjoittaja on monesti pitänyt KMC-projektissa helpommin kiinni aina omasta kirjoittamastaan ja omista ideoistaan, kun muiden ideoista. Tämä on ollut mielestäni kuitenkin ihan luonnollista ja inhimillistä, eikä kyse ole ollut kenenkään itsekkyydestä. On syytä olla valmis näkemään kritiikkiä myös itseään kohtaan, ja ymmärtämään, että läheskään aina ei ole itse oikeassa, vaikka omiin ideoihin tykästytkin helpoiten. Tämän kaikki KMC-projektin kirjoittajat ovat mielestäni hyvin sisäistäneetkin. Mielestäni olen myös itse projektin myötä oppinut näkemään omaa työtäni objektiivisemmin, mikä on erittäin tärkeää.

Objektiivisuus on juurikin mielestäni yksi tärkeimmistä asioista, millä välttää haasteita ryhmän sisäisessä päätösteossa. Aina ei olla asioista samaa mieltä, mutta jos näkee asiat objektiivisesti, niin on paljon helpompi nähdä, mikä idea on toimiva ja mikä ei. Toinen tärkeä asia on mielestäni avoimuus. Asiat eivät saa jäädä hiertämään mieltä, vaan ne täytyy pystyä puhumaan auki. Ryhmäkirjoittaminenkin onkin mielestäni paljon tasapainottelua sekä yksilön edun että ryhmän edun kanssa. Toimiva ryhmä tarvitsee tyytyväiset yksilöt, mutta yksilöiden on pystyttävä ajattelemaan myös ryhmän etua. Ryhmäkirjoittamisessa pitää kokemukseni mukaan kuitenkin aina ajatella ensin ryhmän etua. Se on myös loppupeleissä mielestäni jokaisen ryhmän yksilön etu.

6 Johtopäätelmät: 10 neuvoa ryhmäkäsikirjoittajalle

Tein tutkimuksessa useita havaintoja, joista on mielestäni hyötyä niin itselleni kuin myös muille opinnäytetyöni lukijoille. Työni tuloksia voivat hyödyntää eritoten käsikirjoittajat, jotka haluavat kehittää omia työskentelytapojaan ryhmäkirjoittamisen parissa. Tutkimustani voi mielestäni käyttää myös joiltain osin hyödyksi käsikirjoitusopetuksessa, sillä työ tarjoaa vähän tutkitusta aiheesta uutta tietoa. Työni antaa myös pohjaa tarkemmalle jatkotutkimukselle esim. ryhmäkäsikirjoittamisen ryhmädynamiikasta ja ryhmäkirjoittamisen eri ryhmämuodoista.

Yhtenä keskeisenä havaintona tutkimuksestani voi todeta sen, että ei ole olemassa yhdenlaista oikeaa tapaa työskennellä ryhmäkäsikirjoittamisen parissa. Jokaisen ryhmäkäsikirjoittajan on löydettävä oma tapansa työskennellä kussakin projektissa. Ryhmäkäsikirjoittamisessa yhdistyvät yksilöllinen ja kollektiivinen työskentely. Ryhmäkirjoittaminen

vaatii sekä ryhmätyöskentelytaitoja että yksintyöskentelytaitoja. Mielestäni yksi tärkeimmistä havainnoistani on, että ryhmäkäsikirjoittajan on pystyttävä kehittämään toimivat rutiinit niin itsenäiseen kuin myös ryhmässä tapahtumaan työskentelyyn. Tulenkin tässä kokoamaan kymmenen tärkeintä neuvoa, kuinka kehittää omaa ryhmäkäsikirjoittajan työskentelyprosessiaan.

1. Tutustu kunnolla muihin kirjoittajiin ja ryhmään jo ennen kuin alat työskennellä siinä. Rakentakaa yhdessä luottamus toisiinne, jotta uskallatte olla avoimia ryhmässä. Writers' room -työskentely vaatii kykyä avata itsestään kaikista salaisimmatkin puolet.
2. Kirjatkaa writers' roomissa kaikki yhdessä sovitut asiat whiteboardille. Tämän lisäksi kannattaa tehdä myös omia muistiinpanoja, jotta aiemmin keskusteltuihin ideoihin ja asioihin voi vielä palata vaivattomasti.
3. Hyödynnä virtual writers' room -työskentelyn mahdollisuudet osana ryhmäkirjoittamista. Aina ei tarvitse työskennellä fyysisesti samassa tilassa, vaan voitte työskennellä yhdessä, vaikka joku ryhmän jäsenistä olisi sillä hetkellä esim. toisessa maassa.
4. Kiinnitä huomiota nettiyhteyteen virtual writers' room -työskentelyssä. Jos nettiyhteytesi ei ole toimiva tai työskentelet muuten hälyisessä ympäristössä, niin jättäydy pois palaverista, sillä se häiritsee koko muun ryhmän työskentelyä.
5. Opi aikatauluttamaan työtäsi osana ryhmän aikatauluja. Löydä sopivin työtahti ja vuorokaudenaika yksilölliseen työskentelyysi. Hyödynnä ja noudata deadlineja. Yritä aina varata ylimääräistä aikaa työskentelyaikatauluusi siltä varalta, että työ viekin ennakoitua enemmän aikaa tai jotain yllättävää tapahtuu.
6. Kiinnittäkää ryhmässä huomiota työskentelyolosuhteisiin. Löytäkää esim. rauhallinen kokoustila, jossa työskennellä. Esim. meluisa kahvila on todella hankala paikka toteuttaa työskentelyä ryhmäkirjoittamisen näkökulmasta.
7. Hyödynnä eri keinoja aloittamisen vaikeuden ja writer's blockin selättämiseksi. Kokeile esimerkiksi vapaata kirjoittamista yksin ja vapaata puhumista ryhmässä.

Mieti, kannattaako sinun motivoida itseäsi kirjoittamaan esim. rahallisella paineella, kuten asuntolainalla, jota Pekko Pesonen suositteli yhtenä keinona Anna Brotkinin (2016) verkkolehdessä.

8. Ole objektiivinen omaa ja ryhmäsi työskentelyä kohtaan. Älä takerru omiin tai ryhmäsi ideoihin. Ymmärrä, että ryhmän etu on myös sinun etusi.
9. Puutu epäasialliseen käytökseen kirjoitusryhmässä. Pyri välttämään työskentelyä hankalien ihmisten kanssa. Vältä Warren Leightin Christina Kallaksen teoksessa (2014) mainitsemaa ”alpha male”-persoonaa.

Viimeisimpänä kymmenentenä neuvona kehotan nauttimaan ryhmäkirjoittamisesta. Älä ole turhan ryppyotsainen. Ryhmäkirjoittamisen kuuluu olla myös hauskaa. Käsikirjoittamista ei tee uskoakseni kukaan rahan vuoksi. Itse teen sitä rakkaudesta tarinankerrontaan. Olen sitä mieltä, että ryhmäkirjoittamisen taide kumpuaa yhdessä tekemisen ilosta. Kun uskaltaa antaa rakkauden elää itse työnteossa, niin se paistaa kokemukseni mukaan positiivisesti myös lopputuloksessa.

Lähteet

Aaltonen Jouko N.d. Elokuvantajun artikkelisarja. Artikkelit. http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/kasikirjoitus/artikkelit/aaltonen_johdanto.jsp (Luettu 18.8.2019)

Adams Tim 2017. Secrets of the TV writers' room: inside Narcos, Transparent and Silicon Valley. Artikkelit. <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2017/sep/23/secrets-of-the-tv-writers-rooms-tv-narcos-silicon-valley-transparent> (Luettu 18.8.2019)

August John 2016. My daily writing routine. Blogi. <https://johnaugust.com/2011/my-daily-writing-routine> (Luettu 18.7.2019)

Brotkin Anna 2016. Näin kirjoitamme. Verkkolehti. <http://www.annabrotkin.fi/nainkirjoitamme/> (Luettu 18.7.2019)

Hammerich Camilla 2015. The Borgen Experience: Creating TV Drama the Danish Way. Shenley, The United Kingdom: Arrow Films

Haywood Eric 2014. Writers' Room 101: Your first writers' room. Artikkelit. <https://www.scriptmag.com/features/writers-room-101-first-writers-room> (Luettu 18.8.2019)

Ivie Devon 2015. How the Transparent Writers Room Works. Artikkelit. <https://www.vulture.com/2015/12/transparent-writers-room-how-it-works.html> (Luettu 18.8.2019)

Kallas Christina 2014. Inside the Writers' Room – Conversations with American TV Writers. Basingstoke, The United Kingdom: Palgrave Macmillan

Lehti Timo & Nuutinen Teppo 2018. Virtual Writers' Room. AVEK-lehti (1), s.54.56. Helsinki: AVEK

Nikkinen Are, Rosenvall Janne ja Vacklin Anders 2015. Teoksessa Vacklin Anders ja Janne Rosenvall. Käsikirjoittamisen taito. Helsinki: Like

Julkaisemattomat lähteet

Suhonen Laura ja Kivirinta Joona. Helsinki Script: Master Class-luento 5.9.2019, Ammattikorkeakoulu Arcada, Helsinki.

KMC-sarjan jakso 7:n käsikirjoitusversio sekä sarjan esittelypaperi

Käsikirjoitus ja sarjan esittelypaperi ovat julistettu salaisiksi.

